

A postala plătită în numerar conform aprobării No. 29590/939.

MAGYAR HÍRŐR

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA
VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

KERESZTÉNY NAPILAP

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A német és angol repülőgépek 14 óra hosszáig tartó légi csatája a La Manche csatorna fölött

Angol állítás szerint 60 német repülőgépet lőttek le, s csak 17 volt az angolok vesztesége. — Német megállapítás szerint 49 angol repülőgép a veszteség és 14 a németeké

Londonból jelentik: A londoni rádió a csütörtöki német légi támadásról pénteken azt az ismertetést adta, hogy a német repülőgépek megismétlődő hullámokban jelentek meg a csatorna fölött s ez a támadási sorozat 14 óra hosszáig tartott. A rádió megállapította, hogy ez volt a legnagyobb és legelkeseredettebb légi harc, ami eddig lefolyt az angol partokon.

A Reuter ügynökség megjegyzéseket fűz azokhoz a harcokhoz, melyeket a La Manche csatorna fölött vívtak a német és az angol légi erők. Megállapítja, hogy a németek mintegy 300 repülőgéppel hajtottak végre támadásokat. Ez tulajdonképpen a kétszerese azoknak a repülőgépeknek, amelyeket a németek harcra vetettek. Tekintetbe véve, hogy a támadást három részletben és egyenlő időközökben bonyolították le, könnyen lehetséges, hogy az ellenséges repülőgépek egyrésze többször is résztvett a támadásban, miután elegendő idejük jutott arra, hogy a franciaországi támaszpontokon ismét ellássák magukat benzinnel. Így vég-eredményben megállapítható, folytatta a Reuter ügynökség katonai szakértője, hogy a harcban talán 400-nál is kevesebb repülőgép vett részt s miután a gépek egyheted részét lőtték, a veszteségek igen nagyok voltak.

A németek szerint az angol híradás éppen olyan valószínű, mint a Hamburg elhamvasztásáról kiadott korábbi angol jelentés.

Berlinből jelentik: (NTI) A londoni légügyi minisztérium két jelentést is adott ki a csütörtöki légi harcokról. Az elsőben azt mondotta, hogy a harc nagyon soká tartott és ered-

ménye még nem voltak áttekinthetők. A második jelentés már azt állította, hogy a csütörtöki légi harcban 17 repülőgép volt az angolok vesztesége és 60 a németeké. A német illetékes körök erre megállapították, hogy az utóbbi adatok éppen olyan valószínűek, mint az angol légügyi minisztériumnak az a korábbi

Magyarozat a német és angol jelentések adatai közötti feltűnő különbségről

Az angolok az ugyanazon német gépekről szóló magánjelentések adatait ismételtén összeszámították

A Német Távirati Iroda katonai szakértője választ ad arra a kérdésre, hogy miért olyan feltűnő a különbség a német és az angol jelentések között a Wight sziget és Dover feletti légi harc eredményére vonatkozólag. Először azzal a kérdéssel foglalkozik, hogyan készülnek a német jelentések.

A német légi haderőnél magától értetődően az alapelv az, hogy minden repülőgép lelovását két tanúnak kell igazolnia, hogy elismerjék, vajjon az illető gép legénysége tényleg lelőtte-e a szóbanforgó ellenséges repülőgépet. Tehát minden harci- és vadász-repülőrajnak azt a szigorú utasítást adják, hogy csak akkor jelentsek biztosnak a gép lelovását, ha arra két tanu van. Az elért eredményről szóló jelentések szolgálati úton a repülőhadtesten keresztül a légi parancsnoksághoz, onnan a légi haderő vezérkarához érkeznek. Ott megvizsgálják azo-

jelentése, hogy az angol repülő bombázók az egész Hamburgot elhamvasztották.

A német katonai körök részletesen felsorolják a leőtt angol gépeket.

Berlinből jelentik: Illetékes német katonai körök tanulságos összeállítást juttattak el a Német Távirati Irodához a csütörtöki német és angol repülőgépvesztésekről. Eszerint: repülőgéptípusok szerint a következők a veszteségek. Az angol légi haderő augusztus 8-án 33 Spitfire, 9 Hurricane, 3 Bristol-Blenheim, 1 Hapdun és 3 bizonytalan mintájú repülőgépet veszített légi harcban, kettőt pedig a légvédelmi tüzéség lőtt le. Az összes veszteség tehát 49 gép.

A német légi haderő ugyanaznap 7 Junker 87, 3 Messerschmidt 109 repülőgépet veszített. Egy Messerschmidt 109 és Messerschmidt 110 repülőgép kényszerleszállást végzett. A veszteség tehát 12 repülőgép. A kényszerleszállást végrehajtott repülőgépek még elérték a szárazföldet, de leszálláskor összetörték. A két gép legénységéből egy ember sérüléseibe belehalt.

kat még utoljára. Amikor csütörtök este a légi ütközetről szóló első különjelentést közzétették, az pontosan megvizsgált adatokon alapult. A csütörtökön és pénteken kiadott angol jelentésről különböző okokból nem lehetett ugyanezt elmondani. Elsősorban a jelentés-tétel és annak pontos kiadása nagyon decentralizált, úgyhogy a közvetítő út sokkal tovább tart, mint a németeknél. A legtöbb jelentés, amelyet az angol hírügynökség kiadott, magánforrásból származik. A légi harcok olyan közel folytak le néha a partokhoz, hogy sok magánszemély is megfigyelhette távcső nélkül. Valószínű, hogy ilyen magánjelentéseket, amelyek a hírügynökséghez, vagy az angol tájékoztató minisztériumhoz ugyanazokról a német repülőgép-lehullásokról nagyszámban érkezhetnek, mind egymásután következő új és új adatokként számolták össze és így használták fel a hivatalos közlemény számára. Csütörtökön kétségkívül ez történt. Ha az angol légügyi minisztérium is csak a szolgálati jelentéseket vette volna figyelembe, mint az a németeknél történt, akkor ugyanazt, vagy megközelítő eredményt kellett volna kapnia, mint a német haderő főparancsnokságán. Miután azonban az angol vadászrepülő szolgálati jelentése csak legkorábban pénteken érkezhettek be a légügyi minisztériumba, nyilvánvaló az angol jelentések pontatlansága és megbízhatatlansága. Londonban a történelmet úgy csinálják, hogy a német hivatalos adatokat egyszerűen megfordítják.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

Nagy feltűnés az északkeleti angol csapatok visszarendelése miatt

Az afrikai hadszíntéren előállott válságos helyzet miatt kényszerültek az angolok Keletázsia kiürítésére

Londonból jelentik: Az angol hadügyminisztérium jelentése szerint a jelenleg Sanghajban és Észak-Kínában állomásozó csapatokat visszavonják, mivel ezek a csapatok máshol fognak szolgálatot teljesíteni.

Tokióból jelentik: Az angol csapatoknak Sanghajból, Tiencsinből és Pekingből való visszavonása Tokióban nagy feltűnést keltett. Az erről szóló hivatalos jegyzéket a tokiói angol nagykövetség titkára nyújtotta át. Ennek értelmében az eddig Kínában állomásozó angol csapatokat más helyre vezénylik. Még nem lehet tudni, hogy az engedmé-

nyes területek védelmét az angolok kire ruházzák. Japán katonai megfigyelők feltételezik, hogy az elvonult angol csapatok Egyiptomba mennek, vagy arra használják fel őket, hogy pótolják a Singapurból és Honkongból már elvont és Egyiptomba szállított csapatok létszámát. Kínai politikai körök véleménye szerint az angol csapatok visszavonása Anglia keletázsiai tekintélyének újabb csorbulását jelenti. Valószínű, hogy Angliát az afrikai hadszíntéren egyre válságosabbra forduló helyzet kényszerítette a Kínában állomásozó csapatok visszavonására.

Az angol főváros keleti és északkeleti részéből kiköltöztetik a lakosságot

Könnyebb menekülés végett eltávolították az utcai torlaszokat. — Siránkozás az angol versenylovak pusztulása miatt. — Bűnperek a háborúellenesek megfélemlítésére

Madridból jelentik: Londoni jelentések szerint az angol főváros keleti és északkeleti részéből eltávolítják a polgári lakosságot. Hivatalosan ezeket a rendszabályokat azzal indokolják, hogy a városban némi levegőt kell teremteni arra az esetre, ha délről támadás érne. Az északi és keleti negyedek szolgáltnak ebben az esetben a menekülő lakosság visszavonulási területét is ezért szükséges, hogy éppen ezekben a negyedekben a menekülési út veszélyes elzáródásának elejét vegyék. A katonai hatóságok ezenkívül a belügyminisztérium intézkedései ellenére keresztülvitték, hogy a London utcáin itt is, ott is felhalmozott torlaszoknak és akadályoknak egy részét eltávolítsák. A hadügyminisztérium felfogása az, hogy az akadályok és torlaszok a csapatok mozgását korlátozzák, a lakosság azt hiszi, hogy ennek a rendszabálynak sincs más célja, mint a londoni lakosság menekülésének megkönnyítése.

Érdekes részleteket közöl a „Daily Express” azokról a gyerekesen ható háborús előkészületekről, amelyekkel a polgári hatóságok foglalkoznak. A lap beszámol az úgynevezett „Nemzeti védelem iskolájáról”, ahol csupán két nap szükséges ahhoz, hogy egy tökéletes „tűzhelyvédőt” kiképezzenek. Az éppannyira avatatlan, mint veszélyes bölcsességek, amiket ezeken a két napos kurzusokon tanítanak, felölelik például annak a bombának előállításí módját, amely két shillingbe kerül, továbbá annak technikáját, hogyan kell egy kutat megmérgezni azáltal, hogy döglött macskát és kutyát dobunk bele. Mindenesetre feltűnő, hogy — megbízható londoni hírek szerint — a leendő „tűzhelyvédőknek” ezekben a vikend-iskolákban azt a hatásos módszert is el kell sajátítaniuk, hogy miként kell valakit hátulról megtámadni.

Az élelmezés és ellátás területén a helyzet napról-napra súlyosabbá válik az intenzív német blokádháború következtében. Jelentős hiány mutatkozik gyümölcsben és fűszerelemben, amelyek néhány hét óta egyáltalában nem jöttek be az országba. Mindeme gondok ellenére a sajtó ezekben a komoly időkben még mindig szükségesnek látja, hogy naphosszat és melodramatikus módon az angol versenylovak sorsával foglalkozzék. Miután az egész lóspart már hosszú idő óta szünetel s miután elsősorban a takarmány-eszközök hiányoznak, a trénerok és a kisebb versenyistállótulajdonosok válságos helyzetbe jutottak. A „Daily Mail” afelett siránkozik, hogy az értékes lovak ezreit kellett már lemészárolni. A lap kéri, hogy a futtatást ismét kezdjék meg, mert az Anglia számára mindig kivitelit többletet jelentő bálomány elpusztításával értékes deviza-forrás vesz el.

A londoni sajtó naponkénti törvényszéki tudósításaiban, mely hű képét mutatja a tömegnévekvő háborúellenességének, különösen jellemző esetek olvashatók. A defetisták között, akiket csapatostól vontak felelősségre, volt egy ember, akinek az a szörnyű bűn nyomta a vál-

lalt, hogy neki egyszer, a korábbi években, a Führer kezét nyújtott. Ez a bűne, párosulva azzal a kijelentésével, hogy Németország mégis csak egy nagy ország, elegendő volt arra, hogy magas pénzbüntetést kapjon. Nem járt jobban egy zöldseáros sem, aki néhány katona előtt ezt a kijelentést tette: „Miért akartok még tovább harcolni? A németek mégis csak fölényben vannak. Az erőviszony 5:1 arányban áll.” Egy asszonyt, aki az omnibuszon szomszédnőjének egy dél-angliai repülőterét nevével említette, melyet ériasulése szerint a németek bombái elpusztítottak, azonnal törvény elé cipelték és érzékeny pénzbüntetéssel sújtották.

Hamisított röpcédulákat szórtak le Németországban az angol repülőgépek.

Berlinből jelentik: A német lapok közlik egy röpcédula szövegét, amelyet angol repülőgépek dobtak le Németország felett. A röpcédula megkísérli, hogy a német lakosságot a háború folytatása ellen hangolja. A röpcédula aláírása így hangzik: „A német nemzeti szocialista munkásság birodalmi vezetőségének politikai népszolgálatára.”

A német sajtó az angoloknak ezt a kísérletét nevéstésesnek minősíti.

A Deutsche Allgemeine Zeitung megjegy-

Az olasz csapatok győzelmes előnyomulása az angol Szomáliában

Az arabok és Egyiptom készülődése az angoloktól való felszabadulásra

Berlinből jelenti a Centropa-Press: Az angolok nemcsak szigetországuk sorsa, hanem afrikai pozícióik iránt is fokozottan aggódnak az olasz támadások kiszélesedése óta. Az angol rádió azzal magyarázza az olasz csapatok szomáli győzelmes előnyomulását, hogy az ottani angol haderők nélkülözni kénytelenek jobbszárnyuknak azt a védelmét, amelyet eddig a francia Szomáli biztosított számukra.

Az Adeni-öbölben kialakult katonai helyzetről szóló hír rendkívüli jelentőségű, amit nem kell figyelmen kívül hagyni az Anglia elleni nagy támadás elvárásában. Az Adeni-öböl éppolyan fontos, mint a Suez-csatorna birtoka. Ez az öböl uralkodik az India és a Távol-Kelet felé vezető átjárón. Aki itt uralkodik, az el tudja zárni ebből az irányból a Földközi-tengert. Az olaszok kedvező katonai helyzetét

* Kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbelhurutjánál reggel felkeléskor gyakran már egy negyedpohár termézetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kérdezze meg orvos t!

zi, hogy Duff-Cooper jobban tenné, ha takarékosabban használná fel a benzinkészletet és semleges országokon át postán küldené át a röpcédulákat. Németországban elég élelapon van, amely hajlandó lenne ezeket a nevéstéses dolgokat közölni.

Ismételten repülőgép bombázta Gibraltárt.

Gibraltárból jelentik: Gibraltár kikötőjén pénteken három torpedóromboló hagyta el és a Földközi-tenger irányába haladt. Kereskedelmi hajók is eltávoztak a gibraltári kikötőből az Atlanti óceán felé. Gibraltárban most már kevés kereskedelmi hajó tartózkodik. Egy ismeretlen repülőgép elrepült Gibraltár felett s bombázta a kikötőben horgonyzó hadihajókat. Az angol légvédelmi ütegek tüzeltek.

Roosevelt rendreutasította Amerika brüsszei nagykövetét a német katonára tett dicső nyilatkozata miatt.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök Welles helyettes külügyminiszter útján érélyesen rendreutasította az Egyesült Államok brüsszei volt nagykövetét egy Londonban tett nyilatkozataért. A jelentés nem említi meg, hogy melyik nyilatkozatról van szó, de a nagykövet nyilvánvalóan azért a kijelentéséért részesült rendreutasításban, hogy „a német katonák Belgiumban szébben viselkednek, mint ahogyan az Egyesült Államok katonái viselkednének.” A volt nagykövetet Roosevelt azonnal visszarendelte az Egyesült Államokba.

német katonai körök a következőkben vitálgatják meg:

Az olasz támadás nyugat és délnyugat felől indult meg a brit Szomália ellen, úgyhogy az angol védelem kezdetétől fogva rendkívül nehéz földrajzi és katonai helyzetben van.

Az Abessziniából érkezett olasz erők nagy fölényben vannak és utánpótlásuk, valamint ellátásuk teljességgel biztosítva van. Azonkívül az itt harcban résztvevő olasz csapatok az abesszini hadjáratból értékes tapasztalatokkal rendelkeznek. Ez nemcsak a háború vezetésére, hanem különösen az éghajlat elviselésére vonatkozik, aminek itt elhatározó jelentősége van.

Brit Szomália fontos pontjai mind a parton vannak. Ezek közül elsősorban Zeila és Bulhar jön tekintetbe. A fölényben lévő olasz légi haderő el tudja majd vágni a tenger felől érkező angol szállítmányokat és teljesen meg tudja majd bénítani brit Szomália életét.

Az olaszok nemcsak fehér, hanem igen jól kiképzett bennszülött, különösen szomáli törzsekből származó csapatokkal rendelkeznek. Ez hozzájárul ahhoz, hogy az angol részen küzdő szomáli csapatok harci lelkesedése nem lesz tulságosan nagy.

A szoros tulsó partján arabok állanak s ez a nép tudvalevően az utóbbi időben koránlsem húzza oly szívesen az angol szekeret, mint ezt régebben tette. Ellenkezőleg: az arabok most előkészületeket tesznek szabadságuk kivívására.

Végül: az utolsó hírek szerint Egyiptom is készülődik teljesen elszakadni Angliától, úgyhogy a Suez-csatorna őrzésére most nagyobb erők szükségesek, mint valaha. Eszerint az angolok innen nem tudnak csapatokat elvonni brit Szomália védelmére.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az olaszok a teljes siker esélyével küzdenek Szomáliában. Az angol birodalom egyik fontos pillére inog az Adeni-öbölben.

**A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót
BETTY SCHNEIDER:**

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó — Megrendelhető a „Magyar Lapok” kiadóhivatalában

Bossi román nagykövet hazaérkezett budapesti útjából

Jelentést tett Manoilescu külügyminiszternek a magyar kormányfériakkal folytatott beszélgetésről. — A bucuresti magyar követ péntek este átnyújtotta a román kormánynak Csáky magyar külügyminiszter emlékiratát

Bucurestiből jelenti a Stefani-iroda: Bossi román megbízott, aki felhatalmazást kapott arra, hogy megvesse alapját a román-magyar tárgyalásoknak, pénteken visszatért Bucures-tibe. Visszaérkezése után azonnal megjelent Manoilescu külügyminiszternél és jelentést tett arról a beszélgetésről, amelyet Budapesten folytatott Teleki miniszterelnökkel és Csáky külügyminiszterrel. A román megbízott jelentése után még péntek este összeült a minisztertanács.

A *Giornale d'Italia* budapesti tudósítója Bossi megbeszéléseivel kapcsolatban a következőket írja:

— A magyar kormány nem akarja, hogy a tárgyalásokból bármi is napvilágot lásson. Megjegyzik azonban magyar körökben, hogy Bossi budapesti látogatása csak a tulajdonképeni tárgyalások beharangozása volt. Az olasz lap más forrásból még annyit tudott meg, hogy a román kormány Bossinak csak egészen korlátozott felhatalmazást adott. A látogatásnak inkább csak jelképes jelentősége volt.

Bucurestiből jelenti a Német Távirati Iroda: Bárdossy László bucuresti-i magyar követ pénteken este a külügyminisztériumban átnyújtotta Csáky István magyar külügyminiszter emlékiratát. Bucuresti politikai körökben úgy tudják, hogy a magyar kormány ebben ismertette javaslatát az elkövetkezendő tárgyalások tekintetében.

Német, olasz és bolgár visszhang Gigurtu miniszterelnök csütörtöki beszédére.

Bucurestiből jelenti (Rádió): Berlintől érkezett jelentések szerint az egész német sajtó

behatóan foglalkozik Gigurtu miniszterelnök csütörtök esti rádióbeszédével. A lapok nagy része teljes egészében közli a beszédet, amékkül azonban, hogy a felvetett kérdésekben kifejezik Németország álláspontját; különösen kiemelik azonban a beszédnek azt a részét, amelyben a miniszterelnök kijelentette, hogy Románia hajlandó áldozathozatalra is Délkelet-Európa békés jövőjének érdekében.

A *Dienst aus Deutschland* a beszéddel foglalkozva hangoztatja, úgy Németországnak, mint Romániának az az óhaja, hogy jóakarattal oldják meg a függőben lévő kérdéseket. A német sajtóban nincs részrehajlás s valameny-nyi lap annak a német kívánságnak ad kife-

jezést, hogy a délkelet-európai kérdésekben objektív és azonnali megoldásra van szükség.

A bucuresti rádió római jelentése szerint az olasz sajtó kedvezően fogadta Gigurtu miniszterelnök beszédét, mert abban Romániának azt a szándékát látják megnyilvánulni, hogy részéről áldozatokra is hajlandó. A beszédnek különben nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Szófiai lapszemlélt is közöl a bucuresti rádió. A jelentés szerint a bolgár lapok teljes terjedelemben közölték Gigurtu miniszterelnök beszédét s közlik a miniszterelnök fényképét is.

A *Slovo* vezércikkben foglalkozik a beszédnek a Bulgáriára vonatkozó szakaszával s elégtétellel állapítja meg, hogy a román-bolgár viszonyban remélhetőleg rövidesen a régi szívélyesség állhat be, mert elérkezett a pillanat, amikor a függőben levő kérdéseket véglegesen megoldják. Bulgária örömmel fogadja a beszédet, mert ő is a béke barátja.

Egy másik bolgár lap, az *Utro* ugyancsak vezércikkben foglalkozik a beszéddel. Megal- lapítja a cikkíró, hogy Gigurtu miniszterelnök beszéde is arra szolgált, hogy előkészítse a román népet az elkövetkező eseményekre. A beszéd tehát tulajdonképpen lélektani előkészítése volt az eseményeknek. A lap megállapítja ezenkívül, hogy Gigurtu miniszterelnök az új idők politikusa, aki látja az eseményeket és nem ijed meg tőlük.

Anglia az orosz és az amerikai beavatkozásban reménykedik

Olasz félhivatalos áttekintés a helyzetről

Rómából jelenti: Az olasz félhivatalos külügyi heti szemlése, a *Relazioni Internazionali* foglalkozik Olaszország háborubalépésének jelentőségével, s a következőket állapítja meg:

— Mindenekelőtt Olaszország a Földközi tengeren két nagy angol hajóajt köt le, melynek egyike Gibraltárra, a másik Alexandriára támaszkodik. Ezenkívül az angol légi erők több alakulata oszlik meg a Földközi tenger és a Vörös tenger környékének különböző hadművelési partjain.

Az angoloknak Egyiptomban, Palesztinában, Szudánban, Kenyában és Aden szakaszán tiz felfegyverzett és felszerelt hadosztályt kell tartaniok. Az olasz katonai nyomás az említett hadművelési pontokon mindinkább erősödik. Anglia tehát nem szálthat el innen megfelelő haderőt a brit sziget védelmére, s nem lesz elég ereje az anyaország megvédésére. Az a tényező, amelyben Anglia még bizik, légi hadereje. Ezen a téren azonban mindenesetre alulmarad. A német légi tartalékok több ezer gépre becsülhetők és a német gyárak termelése sokkal nagyobb, mint az angoloké. Anglia Amerikára számít. Az Egyesült Államok azonban csak igen szerény keretek között támogathatják Angliát. Az Egyesült Államokban berendezhetnek ugyan új gyárakat, de ez a terv csak 1942-re valósulhat meg. Anglia helyzete tehát igen súlyos. Különösen súlyos azért, mert nem használhatja fel védelmére azokat a valóban jelentékeny tengeri, szárazföldi és légi erőket, amelyeket Olaszország köt le. Emberségesebb és okosabb volna Anglia számára, ha elfogadná Hitler javaslatát. Londonban azonban két ábrándban élnek. Az egyik Amerika beavatkozása, a másik az orosz beavatkozás. Csak-hogy Amerikában az elszigetelődési áramlattal szemben a beavatkozás hívei egyre gyerebbek lesznek. Oroszországra sem lehet számítani Angliának, különösen Molotov legutóbbi beszéde óta, mely az utolsó esetleges angol reményeket is halomra döntötte.

Az olasz lap végül hangoztatja, hogy Anglia máris kemény csapást szenvedett és szenved a Földközi tengeren, de rövidesen még keményebb és dötöbb csapások jelentkeznek.

Mandelt külön bíróság elé állítják.

Francia-Marokkóból jelenti: Mandelt, Franciaország volt belügyminiszterét, aki jelenleg Francia-Marokkóban letartóztatásban van, rövidesen Riomba szállítják és külön bíróság elé állítják. A francia sajtó a Riomba összeült különbíróság tárgyalásaival foglalkozik. Eszerint a francia nép elsősorban felvilágosítást követel arról, hogy Franciaország vezetőférfiai miért utasították vissza a megegyezés utolsó lehetőségét és Mussolini ajánlatát. A nép továbbá tisztán akarja látni, miért üzenték meg a háborút a francia parlament megkérdése nélkül.

Egy vichy-i jelentés beszámol arról, hogy bár Franciaországban a régi politikai pártokat hivatalosan még nem oszlatták fel, a valóságban már a legtöbb politikai párt beszűntette működését.

Genfből jelenti: Jules Romain, ismert francia író Newyorkba menekült, s ott propaganda-előadásokat tart.

Egy harctéri rajzoló készítette ezt a megdöbbentő erejű képet: egy angol bombavető repülőgépről, amit saját rakományra robbantott szét.

Raoul Bossi és Cădere Victor kihallgatáson jelent meg az Uralkodónál

Bucurestiből jelentik: Az udvari marsalli hivatal 66-os számú közleménye: Augusztus 9-én délelőtt Ófelsége munkakihallgatáson fogadta Ion Gîrțu miniszterelnököt, Mihail Manoilescu külügyminisztert, Ion Macovei közlekedési minisztert, George Leon nemzetgazdasági ideiglenes pénzügyminisztert, Di-

mitrie Caracostea nemzetnevelésügyi minisztert és Raoul Bossi római román követet. A délután folyamán Ófelsége kihallgatáson fogadta Cădere Victort, Románia belgrádi nagykövetét, Gloria Telescu tábornokot, a vezérkar főnökét és Victor Dombrovskyt, Bucuresti főpolgármesterét.

A miniszterelnök aláírta a köztisztviselők fölemelt fizetésének listáit

Mint Bucurestiből jelentik: Gîrțu miniszterelnök aláírta a tisztviselők inkadrálásáról és fizetésének felemeléséről szóló törvény alapján a nemzetnevelésügyi, pénzügyi és külügyminisztérium tisztviselőinek augusztusi fizetéséről szóló fizetési listáit. A miniszterelnök rendeletet adott ki, amelynek értelmében augusztus hó folyamán a tartományi, községi és megyei tisztviselőknek is a felemelt fizetést kell megadni. A községi tisztviselők inkadrálását a polgármester végzi el és illetékes gyám-

hatóság hagyja jóvá. A megyei tisztviselők új inkadrálását a prefektus ejti meg és a királyi helytartóság hagyja jóvá.

A nemzetvédelmi minisztérium közli, hogy a kormány augusztustól kezdődőleg felemelte az altisztek és alsóbb rangfokozatu katonák zsoldját is. Az altisztek havi zsoldja 5-600 leiel lesz nagyobb. A sergentek napi négy lei zsoldot kapnak az eddigi 1 lei 30 bani helyett. A káplárok 3 leit az eddigi 90 bani helyett és a közkatona napi két leit az eddigi 40 bani helyett.

Nagyváradon is maximálták a liszt és kenyér árakat

13 lei az egységes kenyér kilója

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk hasábjain több-
 ízben foglalkoztunk a városok liszt és kenyér ellátásában előállott nehézségekkel s rámutattunk arra, hogy ezek a nehézségek csupán átmeneti jellegűek s megszűnnek azonnal, mielőtt az új buza nagyobb tételekben a piacra kerül. A nehézségek megoldására legjobb eszköznek látszott az egységes liszt és az egységes kenyér bevezetése. Temesváron, mint megírtuk, a malomtulajdonosok összefogtak és vállalták a város liszt-ellátását az átmeneti időre, ennek megfelelően, addig, amíg az egységes lisztet és az egységes kenyeret bevezetik, maximálták a liszt és kenyérárakat.

Nagyváradon a malomtulajdonosok hosszas megbeszélések után szeptember elsejéig vállalták a város liszt-ellátását. A pékek viszont mindemelt a kenyér árának emelését, illetve új maximálását kérték. Az áremelés indokolásául felhozták, hogy az utóbbi hetekben gyakran súlyos ráfizetéssel kellett dolgozniuk, mert sokkal drágább lisztet használtak, mint ahogyan a kenyeret árusították.

Az ármegállapító bizottság végül a körülmények figyelembevételével a következőkben állapította meg az új kenyér és liszt árakat:

Néplisztből készült kenyér sütési helyén és a sütődék főhűzleteiben kg. 13 lei, viszontelárusítóknál 13 lei 50 bani. A nullás és kettős lisztet nem maximálták, csak irányárát állapították meg. Így a nullás lisztért 15 leinél, a kettős lisztért 14 lei 20 baninál nem lehet többet kérni. A kormány rendeletétörvényében előírt egységes kenyérliszt ára 12 lei 60 bani. A korpa ára ugyancsak szabad marad.

Ugy az őrlést, mint a sütést és az árak betartását szigorúan ellenőrzik.

Háziasszonyok figyelmébe!

Ha olcsón és elegánsan akar ruházkodni, vegyen egy

házi szövőkeretet

amin megszőheti saját ruhaszükségletét.

Készíti: **VELITS** asztalos, Nagyvárad, Buiyovszky utca 12 szám.

Az új ármegállapításnál megszűnik a fekete kenyér sütése, mert ennek a lisztjét is beleörlik a „néplisztbe”. A fehér kenyér ára szabad maradt, szabad maradt a luxus kenyerek ára is. A fehér kenyeret most 15 leiert, míg a luxuskenyeret 16 leiert adják a pékek. Ez az ár azonban még változhat.

Temesvári kenyérárak rendezése.

Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy Temesváron már csak fehér kenyeret lehet kapni, kilóját tizenöt leiert, valamint, hogy a malmok bizonyos lisztmennyiséget hajlandók a temesvári lakosság ellátásának biztosítására rendelkezésre bocsátani. A városházán most a pékek bevonásával tartottak értekezletet. Ezen meglapodás történt. Miután a malmok által felajánlott lisztmennyiségek augusztus 15-éig elegendők, ezen időpontig a pékek a nulláslisztből készült kenyeret 14 leiert, a négyes lisztből való kenyeret pedig 12 leiert adják. A fehér kenyér árának leszállítása onnan magyarázható, hogy a Prohászka-malom hajlandónak nyilatkozott, a nullás lisztet augusztus 15-éig tizenhárom leies áron a sütőiparosok rendelkezésére bocsátani. A négyes lisztet tizenegy leiert adják. Köteiezték azonban a pékeket, hogy legalább is egyforma mennyiségben állítsanak elő és adjanak el nullás lisztből és négyes lisztből készített kenyeret. A kifli és zsemlye, valamint a rozkenyér árát a pékek szabadon határozhatják meg. Az utóbbinak drágulását a pékek szerint főként a benne használt köménymag drágasága okozza.

Szolgáltatós gyógyszertárak

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

Aranykereszt, Piața Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
Csillag, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
Diana, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.
Kigyó, Piața Regina Maria. Telefon 29-63.
Szent Antal Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.

Hétfőn Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

Korona, Str. Ciorogariu No. 1. Telefon 13-76.
Órangyal, Str. Alexandri.
Groszlán, Piața M. Viteazul 14. Telefon 23-35.
Szent István, Str. General Holban.
Aranyas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.

A szombati zárás *

A legújabb intézkedések értelmében péntek délután rendőrök járták végig Nagyváradon a zsidó üzleteket és közölték a tulajdonosokkal illetve az üzletek vezetőivel, hogy szombaton kötelesek nemcsak nyitva tartani az üzleteket, hanem ki is szolgálni a vevőközönséget.

A keresztény társadalom általánosságban elégtelellel fogadja azokat az intézkedéseket, amelyek a zsidók terjeszkedésének, tulkapásainak, gazdasági elhatalmasodásának gátat vetnek és azzal is egyetért a keresztény közvélemény, ha olyan rendelkezéseket fogantat az államhatalom, amelyek hivatottak lehetnek annak megakadályozására, hogy a zsidó élet egy keresztény országban, egy túlnyomó többségben mégis csak keresztény város külső képre kihívóan ráüssé bélyeget. De a vallásügyi miniszternek erre vonatkozó rendelete mégis különböző felfogások kialakulására adott okot.

Maguknak a zsidó kereskedőknek nagyrésze nem fogta fel tulságosan tragikusan ezt a rendelkezést, különösen azok, akik bármilyen okból az asszimiláció hívei — amivel egyébként a most megjelent zsidótörvény szembehehelyezkedik. Más zsidó kereskedőkben az akasztófahumor nyilatkozott meg s így tréfálózta:

— Kinyitom ugyan az üzletemet, de kiakasztok egy táblát, hogy „mindjárt jövök”...

Ennek a megoldásnak mindenesetre elejét vette az a rendelkezés, amely szerint „nemcsak nyitni kell, hanem rendszeren ki is kell szolgálni a vevőket”.

Aránylag kevesen akadtak, akik erre az álláspontra helyezkedtek:

— Nem nyitok, akkor se, ha becsuknak...

Minket azonban a keresztény társadalomban kialakult felfogás érdekel. Anélkül, hogy a miniszteri rendelkezés bírálataiba óhajtanánk bocsátkozni, úgy hisszük, tolmácsolhatunk egy-két véleményt. A keresztény kereskedők — románok, magyarok egyaránt — nem örültek a rendelkezésnek.

— Eddig — mondta nekem a fűszeresem — ha egész héten keveset árultam, a szombat valamennyire helyre billentette a mérleget. Szombaton előttek hozzám vásárolni azok a keresztények is, akik nem érzik kötelességüknek a keresztény kereskedők támogatását. Sőt maguk a zsidók is ráfanyalodtak, hogy elküldjék hozzám cselédeiket vagy küldöncjeiket...

Mások meg így érvelnek:

— Én még azokat a zsidó kereskedőket is kényszeríteném, hogy szombaton tartsák zárva üzleteiket, akik odáig jutottak a céltudatos áthasonulásban, hogy nem érzik szükségesnek saját vallási előírásaik betartását és szívesen dolgoznak szombaton. Hadd lássák a keresztény társadalom kevésbé öntudatos elemei is legalább szombaton, a zárt zsidó üzletek megszakítatlan, hosszú során azt az elviselhetetlen gazdasági térhódítást, amellyel a zsidóknak néhány évtized alatt sikerült a legtöbb városban majdnem teljesen megsemmisíteniök a magyar kereskedelmet. Hadd lássák a nehezen ébredő keresztények, hogy itt haladéktalanul cselekedni kell.

Ezzel szemben kétségkívül kevesebb figyelmet érdemel, bár nem minden alapot nélkülöző az az ellenvélemény, amely szerint sok zsidó az üzletek szombati nyitva-tartásának kötelezettsége miatt kénytelen lesz újból, legalább egy napra, visszahívni azokat a keresztény alkalmazottakat, akiket az utóbbi időben az üzleti élet pangása miatt elbocsájtott, szigorúan ügyelve arra, hogy a zsidó alkalmazottak megmaradhassanak kenyérükben...

De van egy szempont, amely valóban figyelmet érdemel. És ez a vallás szabad gyakorlásának szempontja, amit az alkotmány is szentesít. (j. b.)

Emlékezzünk Kölcssey Ferencről

Kinek van ma kedve és érkezője, hogy költőket és írókat foglalkozzék s kivált elmúlt korok költőivel? A ma oly feladatokkal, kérdésekkel, nehézségekkel állít szembe, amelyek figyelmünket teljesen lekötik és minden gondolatunkat elfoglalják. És mégis vissza kell tekintenünk rájuk, hogy életük eszméi, törekvései, munkálkodásuk ránk is hassanak, sőt vezéreljenek, hogy példájuk kitarására, a nagy, szent célok szolgálatára hívjon. Ebből a nézőpontból tekintve a dolgot, érdeklődésünk a legteljesebb joggal fordulhat Kölcssey Ferenc felé abból az alkalomból, hogy most 1940. aug. 8-án telt be 150 év születése óta, ugyanis ő 1790. aug. 8-án született Szödometeren, az akkori Középszolnok (ma Szilágy) megyében.

Ifjúkora a napoleoni háborúk idejére esik, férfikora a szentszövetség idejére; ez utóbbi évei összeesnek a magyar nép történetében a reformkorszakkal. Kölcssey Ferenc ősi magyar családból származott. Atyját igen korán elveszítette s csakhamar anyját is, amikor Ferenc csak tizenegy éves volt. A debreceni kollegiumban 14 évig nyelveket tanult és ott minden tudományt végig hallgatott. Mohón olvasta a korabeli költők, főleg Csokonai, Virág Benedek, Kisfaludy Sándor, Kazinczy műveit s ezek mellett az ókori írók közül kivált Vergilius és Theokritos idilljeit, a német írók közül Kleist, Gessner, Bürger műveit. Az iskolai tanulmányok elvégzése után Pestre ment joggyakorlatra, de inkább az irodalom érdekelt. Megismerkedett Kazinczy három kiválóbb követőjével: Horváth Istvánval, Vitkovics Mihállyal és Szemere Pállal. Lemondva arról, hogy közpályára lépjen vagy, hogy Debrecenben tanár legyen, a biharmegyei Álmodra vonult, ahol gazdálkodott és öccsei nevelésével foglalkozott. 1815-ben a szatmármegyei Csekére költözött, ahol jóformán a világtól elzárkózva élt, de nem feledkezett meg az irodalomról. Ekkor írta híres bíráló dolgozatát Csokonai, Berzsenyi és Kiss János költeményeiről. A bírálatokban magas szempontok érvényesültek, de az akkori irodalmi viszonyok között szokatlan szigor népszerűtlenné tették a kritikust. Csak 1821 után az akkori folyóiratokban megjelent költeményei feleltették az előbbi művek keserű hatását. A közelsimerést fokozták az 1826–29-ben Szemere Pállal együtt szerkesztett *Élet és Literatura* c. folyóiratban kiadott műveit: a *Nemzeti hagyományok*, *Körner Zrinyije*. A *komikum*.

1829-ben bevonódott a megyei és egyúttal a politikai életbe. A közállapotok és a rendiség megváltoztatásáért küzd. Az országos kérdések tárgyában készített kiváló jelentései és javaslatai elismerésül 1832-ben előbb megyei főjegyzővé, november 6-án követte választották. A követi működése alatt írt *Országgyűlési Napló 1832–33. c. emlékirata* feljegyzései hű tükörképét nyújtják a sok nehézségnek, akadálynak, amelyek a nemzeti élet hathatósabb fejlődését és a magyar nyelv közelelti érvényesülését gátolta. Maga Kölcssey a magyar nyelv használata, a vallás, a lengyelek, Erdély és a Részeki a szólásszabadság ügyében tartott nagyhatású beszédeket. Országgyűlési tevékenysége 1834-ben végződött amiatt, hogy megyéjében a maradiak pártja kerekedett felül, mely követéinek a régebbi haladóbb szellemű utasításokkal ellenkezőket adott követéinek. Ezek Kölcssey meggyőződésével, kinek jelszavai: a haza és haladás valának, ellenkeztek és így elveihez szilárdan ragaszkodván, követi megbízásáról lemondott. Távozását a követek háza rendkívüli sajnálkozással vette tudomásul.

Politikai pályája ezzel megszakadt és Kölcssey újból több időt szentelhetett az irodalomnak. Ebben a korban főleg prózai dolgozatok jelentek meg tőle az akkori folyóiratokban: Szemere Aurorájában, az Muzáronban, Athenaeumban, Emlényben. Ezek között volt a *Parainesis*, *Kazinczyról tartott emlékbeszéde*, *Beszéd a játékszín ügyében*.

Íróársai s különösen Toldy Ferenc kérésére újból visszatérni készült a kritika terére, de házi bajok, nagy gazdasági veszteségek miatti gondok gátlólag hatottak ezirányú működésére. Főképpen pedig Wesselényi Miklós védelme fogta el teljes munkaerjét. Ennek elkészülése után súlyos bélbajba esett, amelynek 1838. aug. 24-én negyvennyolc éves korában áldozatává lett. A magyar nemzet őszinte mély gyászal kísérte sírjába őt, legnagyobbjai, legjobbjai egyikét.

Kölcssey költői műveit, noha halála óta már több, mint száz év telt el, mélységük és a mélységgel járó bizonyos elvontságuk ellenére ma is élvezhetjük. Sejtelmes borongás, epedő sóvárgás töltik el szívét. Ezeknek ad mindig megkapó kifejezést. Az élet titkai és megfjejhettelen rejtelmei örök tépelődéssel izgatják lelkét. *Küzdelem* c. költeményében írja:

*Örök vágy és remény,
Örök remegés a múlt után,
S a jövő felé:
Im ez a lán, melyen függ életünk,
S a láncot
Egy láthatatlan kéz szorítja.
Ó kéz, hatalmas és kemény
A siron túl mint innen egyaránt.
Mert semmivé nem teszsz!*

Különösen megragadók hazafias költeményei. Az egész nemzet vívódását fejezi ki az 1823-ban írt remek *Hymnus*, mely Erkel Ferentől 1844-ben megzenésítve, a magyar nemzet imádságává lett. Különösen megrázó hatásúak *Zrinyi dala* (1830) és *Zrinyi második éneke* (1830), melyekben megrendítő komorsággal búslakodik a haza sorsán, mert méltatlan fiai cserbenhagyják, védfalat köréje nem vonnak. A sorsot kéri, hogy a gyáva fajt tapossa el. Igen, mert a Kölcssey-múlton csüngő lelke Szondyt, Zrinyit állítja mintaképpül kortársai elé. Huszt düldekein (romjain) megállva a képzeletében megjelenő szellemalak ajkával ezeket az ígéket hangoztatja:

*Messze jövendővel komolyan vess össze jelenkort.
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fénye derül!*

Egy másik epigrammjában (Emléklapra) ezt az intelmet olvassuk:

*Négy szócskát üzenek, védj jól kebeledbe s fiadnak
Hagyd örökül, ha kihúnysz: A haza minden előtt.*

Kölcssey fejlődésében és veiselésmódjával is átmenet a Kazinczytól sürgetett klasszicizmus és a regényes nemzeti irány között. Ugy a klasszikus versformáknak, mint a mértékes-rímes verselésnek kifogástalan művésze.

A líra műfajain kívül balladákat is írt. Balladái közül kiváló és ismertebbek: *Szép Lenka* és *Doboz*. A balladát új műfajként Kölcssey műveli előzőnek a magyar irodalomban. Bürger és Schiller

hatása alatt áll enmü alkotásaiban. Bennük az érdekes elem hatalmába ejti az olvasót, de a cselekvény részletezése miatt a drámai elem sietőségét nélkülözik.

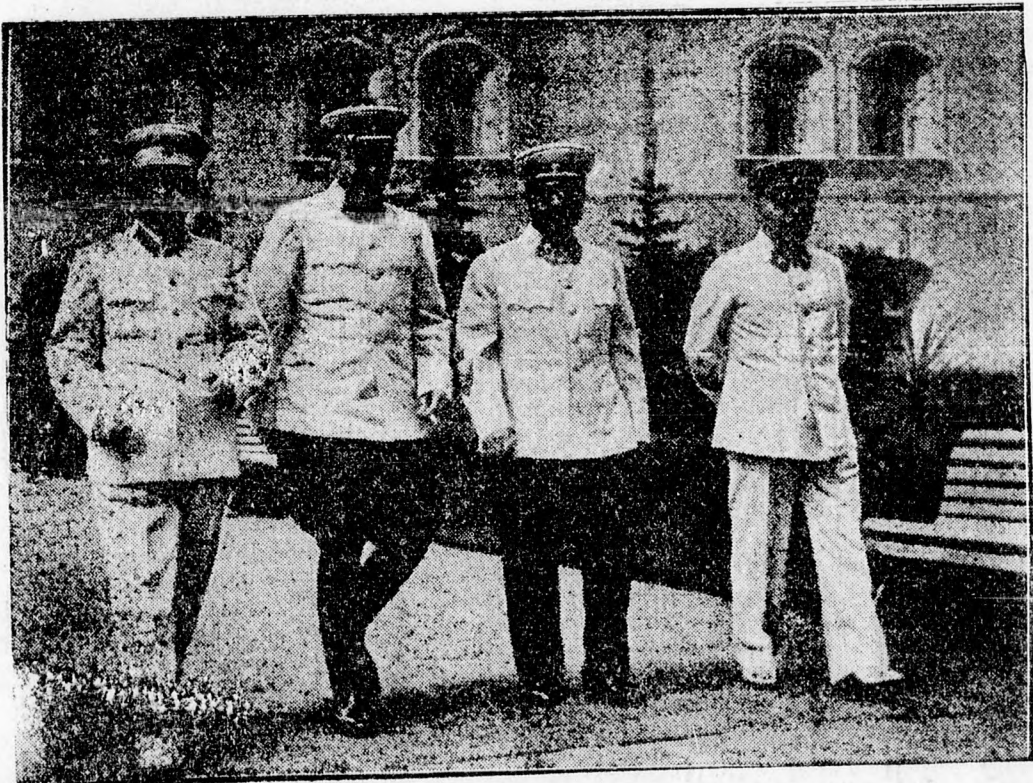
Pályája kezdetéről említett kritikai művein és politikai szónoki beszédein kívül írói működése ismeretének teljessége kedvéért meg kell említeni akadémiái beszédeit is, amelyeket Kazinczyról és Berzsenyiről tartott s meg Parainesisét. Emlékbeszédeivel az akadémiái beszéd mintaképeit nyújtotta. Kazinczyról szólva a nyelvújítás fontosságát emelte ki s a nagy irodalmi harcok ötvenhat évre terjedő munkásságának jelentőségét a nemzeti életre. Hangsúlyozva állapítja meg: „miként nyert az egész nemzet a szó által ideát, ide által tettet s tett által jóltevő, egyetemi változásokat, miként lettek százados előítéletek semmivé, miként enyésztek el egymás után száz meg száz lélekszorongató formák.“ Berzsenyiről tartott beszédeiben pedig a.t állította a homloktérbe, hogy a nagy költők nemzetüket nevelik s ilyen nevelője volt a magyarnak Berzsenyi. Verseiben új világ nyílt saját fényvel, hévvel és nyelvvel ékesülve. „Egyszerre, pillanatban felgyülő meteoroként állott a lyra elragadó magasságáig felküzdött férfiú.“ Rámutat a nyelv fejlesztése tekintetében is Berzsenyi jelentőségére. „Kazinczy és Berzsenyi két geius valának, kik elhagyatás, mondhatnám eltapodtatás szomorú napjaiban varázserővel jelentek meg a magyar nyelv mellett; azt nemcsak életben tartották, de csinnal és kellemmel és fiatal hőség tündöklésével öntötték be; s új karaktert adának neki.“

Szónokias hangú erkölcsbölcséleti műve a *Parainesis* örökbecsű erkölcsi intelmek foglalata. Magasztos és szinte szállóigékké vált gondolatai túlszárnyalták a családi jótanácsok sükébb keretét és a nemzeti ifjúság útmutatói lettek. Isten imádása, haza- és felebaráti szeretet, önszeretet, igazmondás, állhatatosság, az emberiség haladása, a sokaságért való küzdés stb. ünnepi harangszóként zengő ígékben buzdítanak, erősítenek. Érthető is ez, hiszen Kölcssey a Parainesisben az emberi életéről tapasztalatai nyomán leszűrt gondolatait véste kőbe.

Kölcssey emlékét időnként fel kell újítani, műveire fel kell a figyelmet hívni, mert azok egy fel-felélő korszak értékes alkotásai és irodalmi becsükön kívül eszményi intőszózatok a legszebb emberi és honfiúi törekvések szolgálatára. Emlékének áldozva méltán mondhatjuk róla, mint szónokról és költőről, amit ő Berzsenyiről tartott emlékbeszédeben mondott: „Költő nevet csak az érdemel, ki nemesített érzelmeket hordoz keblében, ki a természetre, az emberi szenvedelmekre vizsgáló tekintetet vet, ki a való életet magas szempontokból veszi fel s dalát a szépnek és jónak s az örök dicsőségnek szentelje, hogy általa minden ifjú kebel szent lángra gyűladjon.“

Kézdivásárhely.

Péter János dr.

Az orosz szovjet marsalljai: (jobbról balra): Worosilow, Rudjenny, Timocsenko és Meklus, az első hadtest parancsnoka, a Kreml kertjében.

NAGY KATONÁK:

RAEDER

vezértengernagy,

akire az angliai háborúban nagy szerep vár

Irtá: Csiszár Béla

Raeder vezértengernagy idestova tizenkét éve áll a német haditengerészet élén. Keresve se lehetne találni nála szerényebb és elvonultabb tengerésziszteletet, de hozzáértőbb szervezőt, reorganizátort is aligha: ő teremtette újjá a világháború után elsorvasztott és békiyóba kötözött német flottát. Céltudatos és szívós munkával, körültekintő gondossággal dolgozott, a kényszerítő körülmények közepette új típusú hajókat konstruáltatott, majd, amikor Agliával sikerült megegyeznie a birodalomnak új hajóépítő programban, Raeder gőzerővel látott hozzá a nagyvonalú feladatnak, minél több és minél harcoképesebb hadihajókat adni a német haditengerészetnek. A világháború után, mint ismeretes, a német flottát az angol Scapa Flow-nál internálták: a flotta parancsnoka azonban, nehogy hajói az ellenség kezére jussanak, parancsot adott a hajóhad elsüllyesztésére. Németország, a weimari Németország ott állt hajóhad nélkül, kiszolgáltatva kényre-kedvre a győzteseknek. A békeszerződés előírta, hogy a németek nem építhetnek tizezertonnánál nagyobb űrtartalmú hadihajókat és tengeralattjárókat. Raeder akkoriban erre azt tanácsolta, hogy a kisebb tonnatartalmú hadihajókat úgy építsék meg, hogy azokat is felszerelhessek a nagy csatahajókon szokásos kaliberű ágyúkkal és páncélzattal. Előterjesztéseit és javaslatait elfogadták s a gyakorlat fényesen igazolta elgondolását. Egymásután épültek az új típusú hajók, rombolók és tengeralattjárók, a német hadiflotta büszke egységei. A nemzetiszocialista mozgalom uralomra jutása még nagyobb lendületet adott ennek a flottafejlesztési ütemnek. Nagybritannia — mondhatni — Franciaország háta mögött új flottaegyezményt kötött Németországgal és ebben hozzájárult ahhoz, hogy Németország túllépje a tizezertonnás maximumis űrhatárt. Az egyezmény értelmében Németország kötelezte magát, hogy nem épít nagyobb hadiflottát a brit hajóhad 35 százalékánál. Ekkor már öt éve Raeder állt a német flotta élén. Hitler elejétől fogva nagy megbecsüléssel viseltetett vezértengernagy irányában: lelkesedéssel tette magáévá terveit, órákon át tárgyalták a flotta különböző kérdéseit és közös erőfeszítéssel törekedtek arra, hogy Németország a tengeren is megfelelő módon vehesse majd fel a küzdelmet, ha arra kényszerítik, az ellenséggel szemben. A norvégiai hadjárat, de az angol-német-francia tengeri háború eddigi eseményei is mutatták, hogy jó munkát végeztek s a fiatal, számban és mennyiségben messze az angol mögött álló német hajóhad sikerrel vette fel a harcot és küzdött az északi és a nyugati vizeken. Igazolta a vezértengernagy elméletét is, amely a világháborús tengeri nagyközpontok és flottaparancsnokokkal ellentétben azt hirdeti, hogy „el a partoktól”, azaz a hadiflottának nemcsak a partokat kell megvédenie, hanem merészen vállalkoznia kell távolabbi expedíciókra is.

A vezértengernagy évekként Budapestben is járt, meglátogatta Horthy Miklós kormányzót. Akik akkor látták, bizonyára jól emlékeznek még vékony, elegáns alakjára, markáns, keskeny arcára, finom fejformájára, szerény mosolyára, ahogy az őt ünneplő tömegben végignézett. Emlékszem egy másik mosolyára is, amikor a Németországba látogató magyar kormányzót Kielben vagy Haboeben kísérte: ez a mosoly egy flottájára és a német hadihajók teljesítményére büszke, meglegedett tengerész mosolya volt; hasonlított ahhoz az apai mosolyhoz, amellyel egyik családi képén, felesége társaságában fiára, a 17—18 éves, Hitler-Jugend egyenruhában büszkélkedő fiatalemberre tekint, akiből valószínűleg éppen olyan körültekintő és gondos, amellet boldor és vakmerő tengerész lesz, mint amilyen az édesapja. Ez a büszke mosoly csillant fel az ajkain, amikor tavaly, Hitler vezér és kancellár születésnapján Göringgel együtt bemutatta a Führernek a felajánlott ajándékokat: Hitler kíváncsian állt meg az egyik üvegvitrin előtt, amelyben a német flotta legújabb és legdaliásabb

csatahajóját helyezték el — persze megfelelő miniatűr, fél-egyméteres méretben. Hitler érdeklődve nézegette a hajót; hogy jobban lássa lejjebb hajol és a térdeire támaszkodik a kezével. Raeder boldogan és büszkén áll mellette, egy szót sem szól, némán hallgatja a Vezér elismerő szavait, de egész tartása, csillogó szeme mélyeséges megelégedettséget,

örömet és őszinte büszkeséget sugároz.

Nemrégien szemleutat tartott a La Manche-csatorna partján kiépített német állásokban. Daliát alkja fiatalosan mozgott a fedezékekben, az ütőállásoknál, pedig már a hatvanötödik életét tapodja. 1876-ban született Hamburg-Wandsbergben, ahol már az apja és a nagyapja is tengerész volt; a tengerészakadémia elvégzése után pályáját a Deutschland cirkálón kezdte, amely akkoriban a keletázsiai hajórajhoz tartozott. A sorhajókapitány azután vezetőállást töltött be két éven át a berlini tengerészeti minisztériumban, majd elejétől végig résztveszt a világháború tengeri hadjárataiban Hipper admirális vezérkari főnökeként elhatározó szerepet játszik a doggerbanki és skagerraki tengeri ütközetekben. Később a Köln cirkáló parancsnoka. A háború után megírja visszaemlékezéseit két hatalmas kötetben „A háború a tengeren 1914—18” címen; ezért a munkájáért a kieli egyetem tiszteletbeli doktorává avatja. A huszas évek közepén a balti, illetve keleti-tengeri hajóraj parancsnokává nevezik ki, három évvel később admirális címmel a tengerészeti vezérkar főnöke, 1933-ban pedig a haditengerészet legfőbb parancsnoka. Az első tengerésziszt volt, aki 1939-ben elnyeri az újonnan létesített „vezértengernagy” címet.

Miért napkúrázunk?

Irtá: Dr Középegy László

A napkúrálás nem kozmetikai probléma. Egyik legértékesebb tömeggyógyszerünk, ha okosan használjuk. Ezért szeretném ismertetni a napkúrálás lényegét, módját és ártalmát.

A napfény ibolyántúli sugarai nemcsak megbarnítják a bőrt, nemcsak a bőrben indítanak meg élettani változásokat, hanem az egész szervezet működését átalakíthatják.

A bőrünkben keletkező festékanyag visszartja az ibolyántúli sugarakat. Minél barnább már valaki, annál nagyobb sugármennyiség szükséges ugyanazon hatás kiváltásához. Ezért kell fokozódó adagokban szoktatni testünket a napkúráláshoz. Ezért nem ég le az, aki már bizonyos fokig megbarnult.

A napsugár szárítja a bőrt s ezzel elpusztítja mindazokat a baktériumokat, gombákat, melyek nedves környezetben szeretnek élni. A hősugarak azonkívül, — felmelegítve a bőrt, — felpuhítják a faggyúmirigyek pangó váladékát és így gyorsítják a mirigyek ürülését. Részben ez, részben a napfény baktériumölő tulajdonsága magyarázza a pattanások eltűnését, a *bőr nyári tisztulását*.

A vegyi sugarak (főként az ibolyántúliak) bizonyos baktériumokat a bőrben 0.2 mm mélységig biztosan előlnek és kb. 4 mm mélységig erősen csökkentik azok életképességét. A bőrünket megfertőző különböző baktériumok tehát nehezen válhatnak általános betegség előidézőivé. *A napfény fertőtleníti a bőrt!*

A hő és vegyi sugarak vérbőséget teremtenek a bőrben, ezzel javul a bőr táplálkozása, ami a bőr megújuló (regeneráló) képességét fokozza. Régi tapasztalat, hogy bármilyen bőrsérülés, sőt fertőzött seb is gyorsabban meggyógyul, ha napfény és levegő hatásának tesszük ki. *A seb gyorsabban sarjadzik, váladéko tisztul és hamarabb gyógyul.*

A bőrben lejátszódó változások kihatnak az egész szervezetre működésére is. Nemcsak a bőr, de az egész szervezet védekezőképességét fokozza a napkúra az által, hogy jelentősen növeli úgynevezett védőanyagaink (anti testek) termelését. Nehezebben kapunk meg, illetve könnyebben vészünk át fertőző betegségeket. *Erősödik szervezetünk baktériumölő képessége!*

Napfény hatására emelkedik alpanyagsereformánk, összes élettani folyamataink élénkülnek. Meggyorsul az égés, mely kokozott pótlást, tehát fokozottabb táplálkozást kíván. *Étvágynk nagy fokban javul!*

Az ibolyántúli sugarak hatása sok betegséggel szemben hathatós fegyverünk, a „D” vitamin keletkezik bőrünkben. Különösen fontos ez gyermekeknél, szoptató anyáknál. A napkúráló anya teje sok „D” vitamint tartalmaz. Azt is bebizonyították, hogy istállóban tartott tehének teje értéktelenebb azokénál, amelyek egész nap a szabadban legelésznek. *A napkúrával tehát növeljük vitamin-biztonságunkat!*

A napsugár hatására szervezetünk vastartalmú aktíválódik és megszorodnak vörös vércsejtjeink. Légzésünk mélyebb és szaporább lesz. Vérkeringésünk elevebb, emésztésünk tökéletesebb. Mind-

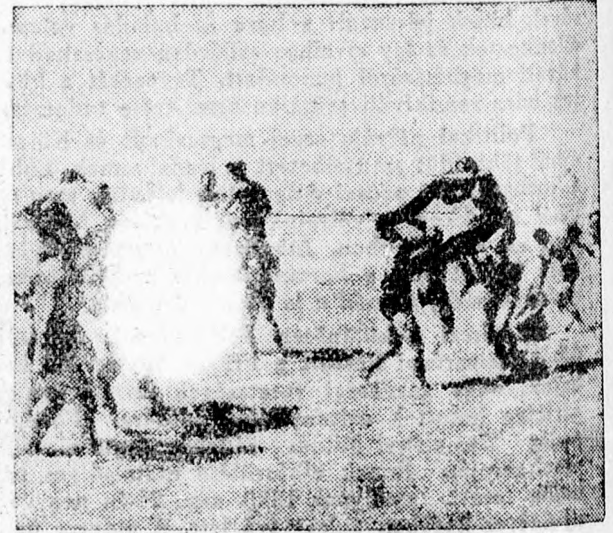
ezek eredménye az, hogy fáradékonyságunk csökken, munkabírásunk növekszik, pihentebbek, frissebbnek, egyszerűen egészségesebbek érezzük magunkat.

Ahhoz, hogy a napfény ilyen előnyösen befolyásolja életműködésünket, két feltétel szükséges elengedhetetlenül: 1. a *tervszerű és nem túlzó napkúrálás*, 2. *beteg ember ne napkúráljon*, illetve csak orvosa utasítására. Egészséges ember is csak fokozódó adagokban és addig napkúráljon, amíg nem érez fáradtságot, levertséget, idegességet, álmatlanságot.

Mi orvosok látjuk azt, hogy az észszerűtlen napkúrálás *hány embert tesz tönkre*. Semmi esetre sem szabad napkúrálni tudóbajos embereknek, még akkor sem, ha csak „tűdőcsúshurjutjuk” van. Nagyon ártalmas és ezért tilos a napkúrálás Basedovos betegeknek, kiknek amúgy is emelkedett alpanyagserejét tovább fokozza, idegességüket, nyugtalanságukat súlyosítja a napfény. Nem szabad napkúrálni súlyosan neurastheniás, ideges embereknek sem. Ezek álmatlansága is fokozódik. Tilos a napkúrálás mindenféle lázas betegnek is. A láz okozta fehérjeszétesést, sejtrombolást a napfény tovább fokozza.

Nem ajánlatos a napkúrálás a túlságosan fehérbőrűeknek (albinóknak), különösen a vöröshajúknak, valamint lábadozó betegeknek sem. Ezek csak indirekt sugarakkal, tehát árnyékban stb. kúráljanak. Általában célszerű a napkúrálást mindenkinek árnyékban megkezdeni. Így is meg lehet barnulni és ez a módszer a napkúra és légfürdő összes előnyeit biztosítja a hátrányok nélkül.

Erősen hangsúlyozom, hogy a túlzott napkúrálás nemcsak felesleges, de *igen veszélyes játék*. Az egészséges ember is csak addig napkúráljon, ameddig az kifejezetten kellemes érzést, nem pedig fáradtságot, fejfájást, vagy álmatlanságot stb. válik ki belőle. Beteg ember pedig, orvosi utasítás nélkül ne napkúráljon!

Német katonák üdülnek a francia tengerparton

Albert István faluriportja

GYERGYÓREMETE

Csik megye legnépesebb községe

Gyergyóremete, augusztus hó.

Ha Gyergyóditrót területileg Csik megye legnagyobb községének mondottuk, akkor Gyergyóremetét bátran mondhatjuk a megye legnépesebb falujának. A Maros balpartján, észlelő dombok magaslatain, kelet-nyugat irányban terül el a Kőpatak völgyében, Ditróval szemben, az északi szélesség 46—47., a keleti hosszúság 43—44 foka között, a tengerszint felett 743 méter magasságban. Falurészei: I., II., III. és IV. tizes. Ezekben belül: Központ, Alsó, Felső, Eszény, Tulamaros, Bányás, Bakó, Réta, Csutakfalva, Ludfarka és Kicsibük névezetűek. A község a gyergyói járáshoz tartozik. Vasútállomása: Ditró. Legközelebbi város: a húsz kilométerre fekvő Gyergyószentmiklós. A község lélekszáma: 8547. (Ditró: 8370.) Nemzetiségre nézve 99 százalékban székely-magyar.

Hagyomány szerint a hajdanában erdőrengésekkel borított területen, egy istenfő remete telepedett le, kis kápolnát épített és ez lett volna a mai, 1654 lakóházzal rendelkező nagyközség magja — elnevezését pedig a remetéről kapta volna. Az 1567-iki regisztrumban Remete csupán hat kapuval szerepel. 1726-ban, amikor önálló egyházközség lett, a lakosság száma: 117 volt.

A falu keletkezése feltétlenül összefügg azzal a már említett és tudományosan is megállapított tényekkel, hogy évezadokkal ezelőtt hatalmas őserdő borította a község mai területét és környékét, mely kitűnő kenyérkereseti lehetőséget nyújtott a fadöntéssel foglalkozó székelyeknek. Az őstelepülések lakosságát a kitermelt fát a Maros partján gyűjtötte össze, ahonnan annak víziútján tutajokkal juttatta el Erdély nagyobb nyugati városaiba. Különösen Arad fakereskedői tartottak fenn élénk üzleti összeköttetést a székelyekkel. Feljegyzések szerint a kitermelt fát „felibe” tutajozták el a székelyek a megjelölt vízi gyűjtőhelyre és így megkezdődött a szép keresetre tették szert. Az anyagi megteremtés alapul szolgált a népesedésre. A szaporaság olyan méretű, melyet sehohsem lehet találni az országban: kétszáz év alatt a község lélekszáma megkétszereződött. Ezzel szemben a község területe csak 20 ezer 308 hold. Szántó 6180, rét 7570, legelő 4414, erdő 1345, kert 260, ház-udvar 195, utak 250, a Maros 45, patakok 44, vímosás 3 és itató 2 hold.

Az egyházközség erkölcsi és anyagi helyzete.

A filiális egyházközség alakulása arra az időre tehető, amikor még a mai kántori lakás kertjében romokban heverő eredeti templom, vagy az azt ugyanazon megelőző kápolna állott, ami a XIV—XVI. századra vezethető vissza. A romokban heverő templomra vonatkozólag beszélgetést folytattunk Szabó József ny. igazgatótanítóval, a jeles keramikus — festőművésszel és grafikkussal.

Néhány évvel ezelőtt arra lettem figyelmes — mondja Szabó József —, hogy a kántori lakás kertjében fűvel benőtt jellegzetes épületromok vannak. Szóltam Zárug Lukács gyergyószentmiklósi építésmérnöknek, akinek szakszerű vezetésével, ásások útján, feltártuk a romokat. 21 méter hosszú, 8 méter széles templom alapja tárult fel, erős támpillérekkel, hatalmas alapú toronnyal és 80 cm-es falakkal. Zárug mérnök, aki elkészítette már a gyergyói medence minden ilyen egyházi vonatkozású épületének, kiásott alapépítményeinek a rajzát az egyházi levéltár részére, erről is térképet készített. Egyházi feljegyzések szerint a templomtoronyba 1771-ben viillám sújtott bele s ennek következtében pusztult el a Szentlélek Isten dicsőségére emelt templom. Ebben az időben Remetének 834 lakosa volt. Ha tekintetbe vesszük, hogy felépítése idején mennyivel kevesebb lakosa lehetett, fogalmat alkothatunk a székely nép akkori áldozatkészségéről s buzgó vallásosságáról.

Az egyházközség 1726-ban önállósult. Ekkor szakadt el Ditrótól, melynek addig leányegyháza volt. Anyakönyvei is ettől az időtől vannak. A hívek és a székely vagyonszövetség áldozatkészségéből a jelenlegi templom 1773-ban épült fel, Szent Lénárd olasz apát tiszteletére. Bizonyára, a már akkor utatkozó szapora gyermekáldástól indítatva

választotta az egyházmegye védőszentjéül. November 6-án ünnepli az egyházközség védőszentje ünnepe, azonban a XI. Clemens pápa által 1714-ben, a régi kápolnára és templomra engedélyezett búcsút is megtartja pünkösdkor.

A szép nagy templom ma sem képes befogadni a híveket, akik szeretik templomukat és hagyományosan vallásosak. Két kápolna felépítésére volna még szükség. Egyiket, a község központjából három km-re lévő Csutakfalva tizesbe, másikat, a hét km-re lévő Kisbük tizesbe kellene építeni. Ez

Vallásos, társadalmi és kulturális egyesületi élet

Vallásos testületek között itt is a Katolikus Népegyházközség vezet. Elnöke: Zakariás István, al-elnöke: Balázs János Gergelyé. Igazgatója: dr. Hollanda János plébános. Mintegy 800 tagja van. Keretében működnek: a Katolikus Legényegylet, elnöke: Borbáth Gábor. Katolikus Leányegylet, elnöke: Laczkó Erzsébet tanítónő. A Katolikus Népegyházközségnek 1927-ben alakult népes taglétszámú Olvasóköre is van, többszáz kötetes könyvtárral. Elnöke: Zakariás István. Helyisége a katolikus egyházközség közművelődési házában van. Az egyházközség ugyanis, rendkívül szerencsés pénzügyi művellettel megvett egy hatalmas területen fekvő, nagy épületkomplexumot, mely a község szívében fekszik. Mindenféle egyesület, intézmény részére és a felállítandó katolikus iskola részére is kitűnő otthont biztosít.

A Missziós Nőegyletnek, mely ugyancsak dicséretreméltó jótékonyági és kulturális működést fejt ki, elnöke: Szabó Józsefné.

Természetesen működik Rózsa-afűzér és Szent Kereszt Szövetség-társulat is a hitbuzgalmi egyesületek közül, lelkes buzgó vezetők irányítása alatt.

A társadalmi egyesületek közül az Iparos Olvasókör régi múltja tekinthet vissza. 1912-ben alapították. Létrehozásában igen nagy érdeme van a tevékeny Laczkó Eleknek, aki sokáig elnöke is volt a körnek s ma is lelkes emberé minden közérdekű ügynek. A körnek saját helyisége van.

VIDÉKI ESTE

A víz, a kerti kút vize
kék s arra, tul halvány lila.
Ép összecusukja szárnyait
és hirtelen lenyugszik a
vidéki nap. Zöld rácsait,
ugy tartja föl a kerítés,
mint alkonytájt, száz év előtt
őrségben álló jó vitéz.

Cik-cakos ivben kóborol
a táj fölött egy fecskéfi.
Jó lenne most minden való
s valótlan részt lefesteni:
a hegy tarját és a fű
gubancba göndörülő haját,
a felhőt és gyümölcsösök
nyáresti, hűvös illatát.

A est szétnyitja árnyait,
ahogy én könyvemet nyitom
s csak révületben látni már
a lángoló paradicsom
rest idomát s a kút nyakát,
mit elnyáztak a héresak.
A zöld terras, mint bátyafő,
tudom, csak pusztá képzellet,

mellvédje mégis körbe nyúl
s ott, hol a lámpa rálövell,
csónkán marad, befedve a
híg lámpatény felhívvel.
Csend van, Karomra nyugtatom
elégedett és vén fejem
s virrasztok, mint egykor a jó
vitézek lenn, a végeken.

TOLDALAGHY PÁL

azonban egyelőre az anyagiak miatt csak jámbor óhaj.

Plébános, 1919 február 15-től: dr. Hollanda János, egyházi tanfelügyelői hatáskörrel is felruházva. Az egyházközség 24. plébánosa. Segédlelkészek: Mihály Imre és Fábrián Mihály. Főkántor: Borbáth József ny. tanító. Főgondnok: Puskás Imre ny. főszolgabíró, földbirtokos. Megyebíró: Borbély Mihály. Az egyháztanács húsz tagból áll. Egyházi és iskolai kiválóbb tevékenységet fejtettek ki: Fehér Ferenc, Puskás Imre, Puskás Antal, Szabó József, Laczkó Elek és Laczkó Benedek József.

Pénzbeli keperendszer van.

— 180 lei — mondja dr. Hollanda plébános — a legnagyobb kepe egy évre, a legkisebb heti 50 bani. Költségvetésünk így el sem is éri a 100 ezer leit. Ebből kap „javadalmaszt” a plébános, két káplán, főkántor és harangozó. Ezenkívül természetesen stólarendszer is van. Az egyházközségnek nagyobb összegű régi „Kepe-alap”-ját az adósságrendezői törvény nagyon lecsökkentette.

könyvtárral. Jelenlegi elnöke: Balázs János Gergelyé. Elismeréseméltó munkásságot fejt ki a magyar dal- és zenekultúra érdekében a Borbáth József főkántor vezetése alatt lévő Dalárda, valamint Portik Ferenc vezénylete mellett szép sikerrel működő fúvószenekar.

A községnek Tűzoltóegyesülete is van. Parancsnok: György József. Alparancsnok: Gergely Menyhért.

Az EMGE keretében Gazdakör is működik. Elnöke: Laczkó Ádám. Most alakult újjá így életrevaló célkitűzéseinek megvalósítására még csak ezután kerülhet sor.

A népoktatás ügye állami kézben van.

A községben egészen 1902-ig katolikus iskola működött. Ezt is azonban a község tartotta fenn. Az egyházközség ugyanis nem rendelkezett kellő anyagi alappal és így nem tudta megakadályozni, hogy a közigazgatási község az állam kezére ne adja az iskolát. Azóta csak állami iskola van Csikmegye ezen legnépesebb községében. Négy iskola-épületben 18 tanító, tanítónő és két óvodahelyiségben két óvónő van alkalmazásban. Az óvoda- és tankötelesek száma majdnem kétezer. Az iskola-látogatás igen sok kívánivalót hagy maga után. A nép nagy szegénysége miatt, ősszel és tavaszal a gyermekeket hamar munkába fogják a szülők, télen pedig melegruha és lábbeli hiánya akadályozza a legtöbb tankötelest az iskola rendszer látogatásában. Erre jellemző, hogy a múlt iskolai évben az összes V., VI. és VII. osztályos növendékek száma — akik ténylegesen látogatták az iskolát — csupán negyvenet tett ki. Elfértek egyetlen osztályban. Az állami iskola igazgatója: Antal Lajos. Magyar tanerők is vannak még alkalmazásban: Elthes Kató, özv. Tóthné és Laczkó Erzsébet. A többi román. Van köztük olyan is, aki nem beszéli a székely község lakosságának nyelvét.

Írástudatlan a falu fiatalágának 10, öregjeinek 30 százaléka.

Önként felvetődik a kérdés, miért nincs hitvallásos iskola is jelenleg, amikor annyira szűkség volna rá, a szintizta katolikus nagyközségben?

— A lakosság — mondja dr. Hollanda plébános, aki bár ezidőszent nincs katolikus iskolája, mégis tanfelügyelő — és így az egyházközség is, elképzelhetetlenül szegény. A silány és kevés földbirtok nem ad elegendő kenyeret a nagyszámu lakosságnak. Az erdőt annyira letarolták, hogy abból sem lehet már jövedelmet várni. A közterhek aránytalanul nagyok. A község férfilakosságának jórésze ma famunkából él. Mészai idegenbe elviszik őket, mert híruk van szorgalmukról, szakértelmükéről és így a család magára marad. A távollévő férj megosztott keresete alig tudja biztosítani a család megélhetését. Így iskolai adó fizetésére képtelen. Másból pedig fenntartani nem tudók a katolikus iskolát. Ennek ellenére több ízben folyamodott az egyházközség illetékes helyekre működési és nyilvánossági jogu katolikus iskola engedélyezése céljából, azonban az állami tanhatóságok mindig találtak jogcímet s indokot a kérés megtagadására. Végre 1939 november 25-én értesített a püspöki főhatóság, hogy a Sáska-féle egyházi épületbe engedélyezték a katolikus iskola megnyitását egy tanerővel. Miután az engedély majdnem három hónappal a beiratások után érkezett, a múlt évben az iskolát nem nyithattuk meg. Az 1940—41. iskolai tanévet ellenben szeptemberben feltétlenül megnyitjuk.

(Folytatjuk.)

Az ötszázéves betű

Az idén ünnepeljük a könyvnyomtatás feltalálásának 500 éves jubileumát. Azt a nagy világtörténelmi jelentőséget tekintve, amelyet ez a tény magában hord, önként felmerül azonban az emberben a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is az, amit Gutenberg félezer évvel ezelőtt feltalált. Mindenkinek tudnia ugyanis, hogy múzeumok és híres könyvtárak az 1440. év előttről is őriznek könyveket, sőt, hogy ezek a könyvek majdnem mindig a legnagyobb büszkeségek és kincsek közé tartoznak. A Gutenberg előtti idők könyveinek megjelenési formája azonban az írott betű, s létrejöttüket majdnem mindig egy-egy szerzetes hosszú, önfeláldozó életmunkájának köszönhetik. A középkor írói azonban ezzel a művészi, de lassú módszerrel nem tudtak lépést haladni a kor nagy szellemi fellendülésével. Mindig többen voltak, akik könyvet akartak szerezni, a könyvek azonban csak igen kis számban jelentek meg évről-évre. Az, hogy az ember az egyes mondatokat elemeire, a szavakra fel tudja bontani, s hogy ezekből a szavakból új mondatokat tud alkotni, már a középkor embere előtt sem volt titok. Épp ez az ismeret vezette azután a könyvirókat arra a gondolatra, hogy külön-külön bélyegző formájában betűket vésnek ki, hogy azután ezekből alkossák a mondatokat. A módszer azonban csak új volt, de semmivel sem gyorsabb, mint egy gyakorlott író kézírása. Az igazi forradalmat — ha ugyan szabad így nevezni — éppen ezért ezen a téren Gutenberg idézte elő, aki az egyes faragott betű helyett az öntött betűk tömegét állította elő s ezzel a könyvnyomtatás tempóját szinte máról-hónapra lényegesen megváltoztatta.

Gutenberg kétségkívül korának egyik legérdekesebb egyénisége volt. A természet és annak főképp a mechanika terén megnyilvánuló titkai lángelméjét már korán lekötötték, úgyannyira, hogy kortársai körében valóságos varázslóként szerepelt ilyen ismeretei miatt. Egy 1435. évből származó okmány szerződést tartott fenn az utókor számára s ebből megtudjuk, hogy egy Dryzehn nevű ember és társai megígértették Gutenberggel, hogy beavatja őket is „összes titkos csodálatos művészetébe”. A titkok között pedig már 1436-ban ott szerepelt a könyvnyomtatás, egyelőre azonban még csak mint kísérlet. A kezdetleges bélyegzők, majd az ezek helyébe lépő idomtalan réz- és fémlemez sorát ugyanis Gutenberg könnyen kezelhető és használható betűkkel akarta felcserélni. Előtte hatalmas fémtáblákba vagy fémlemezre vésnek már egyesek főleg képeket, kártyalapokat, ezeket azonban a használat után szét kellett rombolni és egy újabb alkotáshoz újabb lemezeket alkotni. 1440-ben végre azután a kísérlet eredményhez vezetett és Gutenberg János műhelyében megszületett a mai könyvnyomtatás nélkülözhetetlen alapeleme, a mozgatható betű, amelyet többször is fel lehet használni különböző csoportosításban különböző szövegek előállítására. A felfedezés kiindulópontja természetesen a bélyegző volt nála is, melyen a betű megfordítva és domorműszerűen volt vésve, arról a kezdetleges fotóatról azonban neki sikerült először arra a magaslatra emelkednie, amelyet lényegében még a mai könyvnyomtatás sem múlt felül: s ez az olyan intőközlő elv volt, amellyel egyenlő nagasságu érteket tudott korlátlanul létrehozni.

Gutenberg nevéhez azonban nemcsak a betűöntés felfedezése fűződik, hanem az első kézisajtó felállításának is. A kezdetleges fokozatú nyomdász mondatról-mondatra állította össze a könyvet úgy, hogy midőn a fejlődés során eljutottak oda, hogy egy egész oldalt vagy később, amikor még felfedezték azt is, hogy a két megfelelő rész összeillesztésével egy egész lapot egyszerre lehetett előállítani, azt hitték, hogy döntő jelentőségű, horszakalkító eredményt értek el. Gutenberg lángelméje volt az egyetlen, amely ezekkel a primitív sikerekkel nem tudott megelégedni, mert ő egész életében minden eredményben csak egy lépésfokot látott, amely a következő tökéletesebbhez vezet. Fáradhatatlan kutatásaival azután el is érte azt, hogy rájött arra a titokra, melynek megoldása egy egész év egyszerre való nyomtatását eredményezte. Ez a titok pedig a számok titka volt: az „1, 4, 5, 6” és a „2, 3, 6, 7”. Az oldalak nyomása közben ugyanis tüvel jelölte meg az egyes oldalakat s így vette észre, hogy a kiterített ív ebben a kétfajta elrendezésben kerül a sajtó alá. Felfedezéseinek és alkotásainak sora azonban még ezzel sem ér

get, mert számtalan oly apróság fűződik még az ő nevéhez, amelynek igazi értékét csak egy szakember tudja megmondani. Ilyenek voltak a sarokhorgok, a betűk csoportosítására szükséges ládák, s végtelen hosszú sora még ma is használatos nyomdai szerszámoknak.

Gutenberg zseniális találmánya 1440 után hamarosan meghódította az egész művelt világot. Természetesen eleinte, mint minden újításnak, akadtak gáncsolói is, még pedig főképp azok között, akik konzervatíván kívántak ragaszkodni az írott betűk és festett iniciálék szépségeihez. A nyomtatott betű térhódítását azonban ezek nem tudták megakadályozni, annál is inkább nem, mert ez szervesen beleilleszkedett a kor stílusterkvéseibe és gótikus formát öltött. Először Németországban, majd még a XV. században Franciaországban, Németalföldön, Angliában, Spanyolországban és

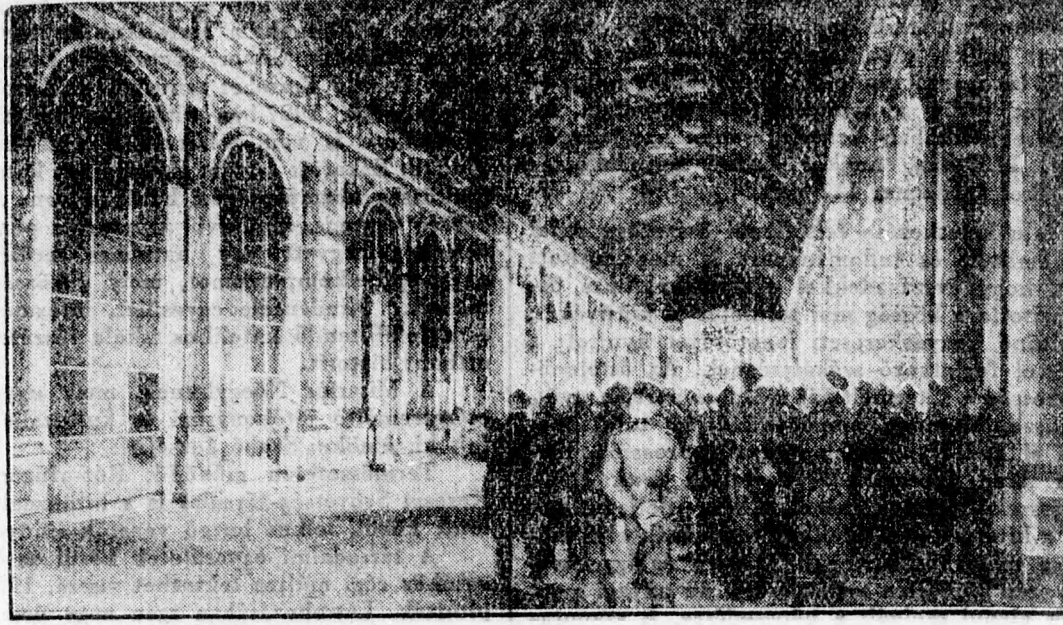
HOTEL CORVIN BUDAPEST

VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál,
Családiszálloda város szívében
Ujjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg
folyóvíz. Egyágvas szoba P. 5, kétágyas P. 6.

Oroszországban is alakultak nyomdák. A nyomda történetében viszont a magyar nyomda jóval megelőzte a magyarországi nyomdát. A XV. és XVI. században külföldön, még pedig Velencében, Páduában, Cremonában, Lyonban és Amszterdamban nem is egy üzemnek magyar a tulajdonosa, Hess Andrásnak viszont budai nyomdáját époly hamar kellett becsuknia, mint ahogy kinyitotta, mert a szép írott könyvek mellett senkinek sem kellett a budai krónika otromba nyomtatott szövege. A XVI. században azonban megváltozik a közműveltség arca, s ekkor már létesülnek nyomdák.

Gutenberg alkotása, a nyomtatott betű félezer éves története az idén kiállítás alakjában elevenedik meg Lipcsében és egy német vándorkiállításon Budapesten is.

Kerékgyártó Iroda.

A versaillesi kastély világhíres üvegterme, amely t szabadságos német katonák gyakran keresnek fel, hogy megbámulják a győző vörű mennyezet-festményeket.

Gyorsasági rekord

Irtó: Májayné Evva Sári

Minél gyorsabban, minél több munkát elvégezni, korunk egyik rögeszméje lett.

Azért nevezem rögeszmének a minél nagyobb gyorsaságra való törekvést, mert azok, akik az életnek felfokozott tempóját, a kultúra egyik legnagyobb vívmányának tekintik, egyáltalán nem látszanak törődni azzal, hogy a minden vonalon megnyilvánuló gyors íram szolgálja-e az emberiség nagy érdekeit?

Abban a zúfolt rohanásban és vad iramban, amelynek jegyében napjaink élete áll, a békevágyók csendesek és elmélyedésre hajlók, a kénytelenek résztvenni, mint ahogy a rohanó tömegben mindenkinek futnia kell, ha csak bele nem nyugszik abba, hogy elgázolják. Így aztán a csendes szépség kedvelői s kénytelen-kelletlen belesodródnak a hajszába, amely az élet nyugtalanságát gyakran a türethetlenségig fokozza.

A rádió és a sajtó felváltva gondoskodnak arról, hogy a világ mind a négy táján történő katasztrófákról, zavargásokról haladéktalanul, sürögösen, lehetőleg néhány óra múlva, minél hamarabb, annál jobb, kimerítően értesüljünk. Huszonnégy óra sem telik bele és már pontosan tudom, hol volt árvíz, földrengés és szökőár, tűzvész és éhhalál. Hányan és milyen borzalmas körülmények között vesztették életüket a háború által sújtott vidékeken? A napilapok arról is gondoskodnak, hogy az eltűntek és érvénytelenek nagy száma naponként, szinte torokszoradjon. Hogy a boldogság szempontjából legyőzött olyan nagy vívmány az, hogy a világnak mind a négy táján előforduló szörnyűségek ma már a legelrejtettebb faluban is mindegyiknek az idegen haladéktalanul végigcsúsznak, hát azt okunk van kétségbevonni.

Mert ha a gyors hírszolgálat arra vezetne, hogy az emberiség szenvedéseiről ne csak értesüljünk, hanem azokat azonnal enyhíteni is képesek legyünk, akkor beismerem, hogy a gyorsaság a leghumánusabb dolog volna. Ezidősze-

rint, sajnós, a gyorsított hírszolgálat csak arra jó, hogy az emberiség nyomorát gyorsan és kiemeltlenül feltárja, de az orvoslásra ugylátszik, hosszú évek sem elegendők. Pontosan tudjuk, hol vannak éhezők milliók és hol van túltermelés, arra azonban nincs erőnk, hogy a természetet oda irányíthassuk, ahol arra szükség van. Legfeljebb fogunkat csikorgathatjuk, kisé, ha a nyomorban gyöttrődő tömegekről értesülve, a felgyújtott és tengerbe szórt élelmiszerek roppant mennyisége is tudomásunkra jut.

Méltán gondoltuk és reméltük azt, hogy a közlekedési eszközök nagyobb kényelme és fokozott gyorsasága a világ népeit és a különböző nemzeteket közelebb hozza egymáshoz; kölcsönös megismerést és rokonszenvet vált ki és ezáltal a nemzetközi légkör barátságosabb lesz. E helyett mit látunk? Hogy a közlekedési eszközöknek egyre nagyobb kényelme idején, az országok határa szinte bezárul és nemcsak a térképen, hanem a valóságban is vérző vonalak választják el egymástól az országokat.

Tehát a gyorsított tempó itt a kultúra szempontjából valósággal visszafelé sült el, de ezt nem is számítva, azt mondhatjuk, hogy az egyes országok megismerésének szempontjából sem előny az, hogy gyorsvonat-tempóban rohanunk végig erdőn, mezőn, mert minél gyorsabban utazunk, annál kevesebbet látunk és egy olyan országból, amelyen hajrá tempóban végigszárgaldottunk, nem tanasztalunk többet és talán még annyi leszűrődött benyomásunk sem marad, mintha az illető országból levelezőlap gyűjteményt hoztunk és azt otthon figyelmesen áttanulmányoznánk. Minél rövidebb időt szántunk egy ország, vagy város megismerésére, természetesen annál homályosabb képek rögzítődnek lelkünkbe, pedig csak az a miénk, aminek az emlékéit is visszatudjuk idézni.

Az utazásnak gyorsított tempója legfeljebb arra alkalmas, mint a sietség általában, hogy kitermelje a lelki túlszűfolttságot és megnevelje az emberiséget, hogy halmozódjon egymásra, hogy az érzékeny lemeze rajzolódó képeket nincs idejük előhívni, azok elkallódnak a feledés végtelen kamara obszkurájában. Azonban a

Ahol az agyat vizsgálják

Betekintés a német agykutató intézet érdekes munkájába

Berlintől nem messze, de azért mégis távol a nagyváros zajától, szinte vidéki csendességű környezetben, fák és parkok között, ötemeletes tornyával messze feltűnően, fekszik a Vilmos császárról elnevezett agykutató intézet, a német birodalmi főváros kórházainak és szanatóriumainak közvetlen szomszédságában. A világ egyik legkülönösebb kutatóintézete ez, ahol kizárólag az emberi agynak felépítését tanulmányozzák és a testi és lelki tevékenységnek pontosan megfelelő agyi központokat és ideghálózatokat kutatják.

Az elmúlt világháború első évében, 1915-ben alapította az intézetet Oszkár Vogt professzor és egybeolvasztotta a berlini egyetemnek abban az időben megalakuló idegbiológiai osztályával. Jóllehet az agykutatás, mint tudomány, aránylag még fiatal volt, mégis hatalmas lendületet vett ennek a tudományágnak művelése és kiváló úttörő munkát sikerült végezniük a németeknek ezen a területen. A híres spanyol agykutató, Ramon y Cajal is kifejezést adott — a maga előítélet nélküli, tartózkodó modorában — annak a véleményének, hogy a német tudósok nem csupán az agykutatásban, hanem a biológiai tudományok többi ágazatában is sokkal több eredményt és új felfedezést tudtak felmutatni, mint az összes többi nemzetek ilyenfajta tudományágának képviselői együttvéve.

Az anatómiai osztály feladata.

Az intézet hét osztályt foglal magában, amelyeknek mindegyike a maga sajátos külön feladatait dolgozik. Az anatómiai osztályon például azzal a nehéz kérdéssel foglalkoznak, hogy az úgynevezett lokalizálóképessége az agynak: meghatározott teljesítményeket meghatározott helyen rögzíteni — vajjon a szellemi és lelki tevékenységre is éppen úgy érvényes-e, mint a testre? Pontos vitakérdés itt, hogy vajjon a mi szellemi és lelki

életünk mögött valami érinthetetlen az, amitől ez az életünk függ, vagy pedig az agynak bizonyos megbetegedései okoznak olyan bonyodalmakat a szervezetben, amelyek betegségeket vonnak maguk után? Végeredményben elfogadhatjuk, hogy a számtalan idegszervezet, amelyet az agy magába foglal, alapjában véve a tünő lelki benyomásokat is felfogja, annak ellenére, hogy elsősorban a normális funkciók regisztrálására és irányítására hivatott.

Csodálatos műszerek.

A fiziológiai osztályon azokkal az elektromos tünetmentekkel foglalkoznak, amelyek az eleven agyban mennek végbe. Csodálatba ejthet minket ez az osztály, tökéletes fejlettségű fokon álló műszereivel. Különleges műszerrel tudják megállapítani a fejbőrön keresztül az esetleges betegség székelyét, az agydaganatok pontos gócpontját s azt is, hogy milyen gyógyító eljárás szükséges az elektromos kezeléstől egészen a sebészi beavatkozásig.

Egy pathológiai osztály foglalkozik a beteg gyermekek agyának kóros elváltozásaival. Az itt elnyert adatok igen fontos anyagot szolgáltatnak az emberi átöröklés tanával foglalkozó osztály számára. Ennek a problémának a megoldása az emberi egészség, munkateljesítmény és élettartam szempontjából egyforma jelentőségű mindenki számára. A tumorral, a veszélyes agydaganatokkal foglalkozó osztály három év óta közvetlen összeköttetést tart fenn a gyakorlati orvostudománnyal, hogy a praktikus gyógyászattal együtt a szenvedők segítségére siessen. Külön osztálya van annak a kutatásnak is, amely az általános megbetegedések és az idegzet, az agy viszonyának összefüggését akarja felderíteni. Végül egy kémiai osztály is van, magasfokú berendezett és korszerű kémiai laboratóriumokkal.

Félszázados fennállása óta az intézet hatalmas preparátum- és anyaggyűjteményt halmozott össze. Sok ezer mikroszkóp alá készült agyszelvénye van az intézetnek, megannyi értékes dokumentuma a komoly és tudós munkának és nem utolsósorban dokumentum a jövő kutatónemzedékének számára a mai ember agyának berendezéséről, és mindez csak megerősíti és nem rontja le azt a tényt, hogy az agy csodálatos műszer, melyben az örökkévalóság erői áramlanak.

B. G.

KÖNYV ÉS KULTURA

A Marietti-cég legújabb kiadványai

1. G. Cocchi-nak, a tudós lazaristának nagy kódexcommentárja: **COMMENTARIUM IN CODICEM IURIS CANONICI** címen, eddig összesen nyolc kötete jelent meg. A Kódex III. könyvéből még a szentségekről szóló rész hiányzik. Megjelenése rövidesen várható.

Cocchi művei időrendben az elsők közé tartoznak. Egyes kötetei már V. kiadásban forognak közkezen. Más szerzőkkel közös kiválóságai mellett különösen azzal válik ki, hogy a törvényszöveg tudományos tárgyalása előtt az Egyházi Törvénykönyvnek egy-egy fejezetét előbb mindig logikus áttekintésében sémamatikusan is adja.

Az egyes kötetek ára 2 és 20 líra közt változik.

2. **Marietti: CAEREMONIALE RITUUM seu DE SACRIS FUNCTIONIBUS** című 4 kötetes munka nagyarányú liturgikus gyűjtemény (257+586+559+637 old.), az érvényben lévő liturgikus jogok valóságos kodifikációja. A szerző maga is így fogja fel: Mivel a Kódex nem kodifikálta a liturgikus törvényeket, hanem azok továbbra is igen sok szertartástani könyvben és rendeletben vannak szétszórva, szükségesnek látta ezt az egész anyagot gyakorlatilag rendszerbe foglalni az összes érvényben lévő törvényeknek és rendeleteknek befejezésével, óriási irodalom felhasználásával.

Az I. kötet a műnek elméleti megalapozását adja: az általános, alapvető liturgikus törvényeket és az egyes liturgikus cselekmények alapszabályait. A II—IV. kötet gyakorlatilag mutatja be az Egyház összes szertartásait és pedig minden csoportot háromféle alakjában: ha a Főpásztor maga végzi, ha jelen van végzésénél, vagy ha nincs jelen. A II. kötet a szolozsma és annak különféle részei végzésénél előírt szabályokat mutatja be, a III. kötet az egyházi éven vezet át bennünket és az egyes szent idők s ünnepekre előírt szertartásokat mutatja be, végül a IV. kötet a szentségek és szentelmények kiszolgáltatásánál előírt szabályokat írja le — mindezt a legnagyobb részletességgel és mindenütt ábrákkal illusztrálva.

Valóban ilyen kimerítő liturgikus munka újabb időben nem jelent meg.

Minden kötetet betűrendes tárgymutató és a illető kötetben feldolgozott rituskongregációi rendeleteknek s kánonoknak jegyzéke zár. Kár, hogy a négy kötetről **összesítő** betűrendes tárgymutató nincsen.

Az egész mű ára 112 líra.

3. Kissé más természetű egy másik liturgikus gyűjteménynek a célja. **Oppenheim**, a római Sz. Anzelm-kollégium tanára: **INSTITUTIONES SYTEMATICAE HISTORICAE IN SACRAM LITURGICAM** I—V. címen szintén sok kötet gyűjteményt indított meg, amely a liturgiának szabályai mellett annak a lelkét, történelmi é jelent értelmét kívánja különösen behatóan tárgyalni. Eddig 5 kötet jelent meg, amelyek a liturgikus jogról és könyvekről tárgyalnak. Az ezután megjelenő kötetek majd egyenként fogják bemutatni az egyes szertartásokat.

A kiváló tudományos apparátussal készült kötetek ára 12—18 líra közt változik.

S. J.

EZ MARAD CSAK

Gyerekmélek, Kis Gyarmat,
Pár paraszti szív virágát
Meglocsoló friss harmat.

Jókedv, Gyerünk csúszkálni!
Huszár Zsófik ablakában
Egy-két cserép muskátli.

Rétek, fűzfák, Rábatáj.
Csendje őríz hű szívével,
Siromban is rámtalál.

A világban nem jártam,
Csak a szomszéd rózsakertben
Rózsatökre vigyáztam.

Nem érdem ez, nem világ
História: hogy egy fa
Kiskertjében nyílni lát.

Ez maradt csak: Kis Gyarmat,
Pár paraszti szív virágát
Meglocsoló friss harmat.

KOCIS LÁSZLÓ

Koeppen-Endrefalvy:

A szó hatalma

Hét előadást tartalmaz az egyházi szónoklatról.

Ára: 105 lei és portó.

Megrendelhető kiadóhivatalunk útján.

legfontosabb annak eldöntésére nézve, vajjon a gyorsasági rekord, amely az egész világon dul, valóban értékkel bír-e az emberiség jövőjére nézve, az: hogy a munka racionalizálása, értsd, hogy mentől több munkát, mentől kevesebb munkással minél rövidebb idő alatt lehet-e elvégezteni, jótéteménynek nevezhető-e erkölcsi és anyagi javak szempontjából?

Bár a munka racionalizálása, változatlan gözzel folyik, e sorok írója azon igénytelen nézetének ad kifejezést, hogy éppen ez a pont az, ahol ugyettség az emberiség egyenes uton közeledik erkölcsi és anyagi romlása felé. Hogy a munkátlanlanságnak eredendő oka, akárhogyan világítjuk is meg, mégis csak a munkagyorsulást célzó gép, annyira világos, hogy ezt igazán nem kell magyarázni sem.

A munkátlanlanság olyan erkölcsi rossz, amely még akkor is csapást jelentene, ha a gép a többletermelés feladatát oly kitűnően oldaná meg, hogy az elvégzett munkatöbbletet az összes munkátlanná vált egyedeket el tudná tartani, mert való igaz, hogy a segélyből eltartott épkézláb munkabíró tömegek éppoly gyulékony anyagot jelentenek, mint az éhező milliók. Ezt az államok és más közületek már belátták, hogy a népkonyhákon táplálni a munkátlanokat erkölcostelen, mert a tapasztalás azt igazolta, hogy ez a csavargók és koldusok nem kívánatos elemének mesterséges kitenyészése; éppen ezért inségmunkákat agyaltak ki, amelyekhez a szükséges összeget csak nehezen tudják előteremteni.

Mivel a munkatempó tovább gyorsul és így a munkaterület egyre jobban összsugorodik, nemsokára már az inségmunka lehetősége is kitűnő és be fog állani az a helyzet, hogy az államok a csekély számú dolgozókat újabb adóterhekkel lesznek kénytelenek sanyargatni. Mert szükségessé fog válni óriási sporttelepek létesítése, ahol kötelező testgyakorlás alakjában szabadulhatnak a téletlenségre kárhóztatott tömegek felhalmozódás el nem égetett energiáikinjától, nehogy az egész elektrifikált és racionalizált világot elkeseredésükben a levögőbe röpítsék.

Aholvett, hogy büszkék volnánk korunk gyorsasági rekord-törekvéseire és annak fényes

sikereire, mellünket verve, jó volna beismerni, hogy az öncélúvá lett gyorsaság, nem hogy fokozná, hanem lassan felőrli a kultúrát, majd utána a civilizációt és az emberiségnek egyéb értékeit. A túltermelés a javaknak minél gyorsabb tempóban való kitermelése, szintén arra vezetett, hogy necsak a munkában, hanem a termelés hasznában és minden emberi igyekvésben megdőljön a hit.

„Nem érdemes” ez a mai ifjuság és a jövőndő nemzedék sivár jelszava és sajnos, nem is igen lehet egyéb programja ennek a jövőtlen jövőnek, amelytől, mint szörnyű lidérenyomástól ugyan ki szabadítja meg a modern emberi lelkét.

Addig siettünk, addig rohantunk, míg végre önmagunkat gázoltuk el. A motorok tovább rohannak, repülnek, a rotációs gépek öntik a betűt, de az emberi test és lélek, de főként az emberiség jövőjébe és munkába vetett hit és bizalom ott maradt a kerekek alatt. A gépek megélték a munkát, a szellemi túltermelés, s zsufozt és olcsó szórakozási lehetőségek megfosztották az embert az elmélyedés lehetőségétől, a legfőbb szellemi jótól. Kétszámra vásárolhatjuk, olcsó pénzért a java termelését az emberi értelemnek és tehetségnek, de a már megszokott örökös kapkodás és rohanás miatt nem tudjuk azokat magunkévá tenni. Olvasunk, rádiózunk, mozizunk. És miközben lazasan kapkodva élvezzük az élet javait, sokan közülünk nem érnek reá... szülőiket és gyermekeiket szeretni... Mesét mondani és mesét hallgatni... Téli alkonyatkor a tűz paraszába bámulva elgondolkozni, napfelkelésben és napnyugtában gyönyörködni.

Az elmúlt évtized kulturgaloppja, gyorsasági rekordra való törekvése a haladás motorából kiégette a nagy óslok olaját. Nagy gözzel, ijesztő zakatolással tovább rohan a motor. Ugy látszik, mintha lejtőn rohanna lefelé... De ha a haladás gépezetét megolajoznók a krisztusi szeretet olajával és a meggyorsult élettempót megkeresztelnók az apostoli szeretet sürgető felkiáltásával: „Charitas Christi urget me”, akkor a haladás gépezete, ha nem is rohanna ugy, de simábban tenné meg útját és nem gázolná el minden korok legfőbb értékét, magát az embert.

Régi mesterhegedűk

Irta: Dunkel Norbert

A régi mesterhegedűk iránt még mindig nagy érdeklődés mutatkozik. Ez főleg hiúsági kérdés. A híres művészek, akik vagy mecenásoktól ajándékba kapják, avagy már annyira megszedték magukat, hogy saját pénzükön képesek ilyen vagyont érő ékszert vásárolni, azt hiszik, hogy a közönségnek jobban imponálnak, ha híreszthetik, hogy régi olasz mesterhegedűn játszanak. Erre pedig igazán nincsen szükség, mert a hegedűkészítés terén a mai korban olyan nagy haladás tapasztalható, amely feleslegessé teszi, hogy hangversenyző művész ilyen nagy anyagi áldozatot hozzon, annál is inkább, mert az egész világon talán egyetlen ember sincs, akinek olyan hallása van, hogy képes volna hangversenyben megállapítani azt, hogy a művész milyen hangszeren játszik.

A régi hegedűk ára hihetetlenül nagy. Mivel ez már ma az egész világon ismeretes, igen természetes, hogy mindenki, akinek valami régi külsejű hegedűje van, mindjárt arról álmodik, hogy legalább is egy Stradivarius van birtokában. A legtöbb esetben szomorú a csatlódás. Nagyon kevés igazi szakértő van, aki oly tudással és tapasztalattal rendelkezik, hogy egy hegedűről megtámadhatatlanul meg tudja állapítani, hogy valódi-e. Még nehezebb annak megállapítása, hogy a hangszer a sok olasz mester közül melyiknek a készítménye. Ehhez alapos elméleti felkészültség, kitünő szem, jó hallás, nagyszerű emlékező tehetség és főleg az szükséges, hogy az, aki szakértő akar lenni, rengeteg régi hangszert lásson és tanulmányozhasson.

Erre vonatkozóan igen érdekes eseménynek voltam részese. Mikor Balakovic Zlatko hegedűművész londoni hangversenyét előkészítettem és e célból Zágrábban időztem, ahol a művész lakott, azt az értesülést kaptuk, hogy Vegliában, az ottani kolostorban 13 eredeti olasz mesterhegedű lappang amelyeket el akarnak adni, mivel a rend nagyon elszegényedett. Az egyik páter írta ezt Balakovicnek, aki iskolatársa volt és felkérte, hogy mivel hallotta, hogy Londonba megy, jöjjön el előbb Vegliába, hogy a hangszereket megnéze és ha jónak látja, vinné el őket magával, hogy az angol metropolisban, amely a világ legjobb piaca régi hangszerek értékesítését illetően, eladhassa.

Minket a dolog annál is inkább érdekelt, mert a hangszerek jegyzékét is elküldték, amely kezdve Stradivarius Antonionál, nemcsak a legkitünőbb olasz mesterek, hanem még a híres tiroli Jakob Stainer nevéit is tartalmazta. Elhatároztuk, hogy azt a nem könnyűnek és kellemesnek ígérkező kirándulást végrehajtjuk. Hiszen arról van szó, hogy Cirkvenicából, ahová Zágrábból utaznunk kellett, moterosónakon a tengeren át kell kelniünk és azután a szigetet három órai gyalogúton keresztezni, míg Veglia városkába érkeznünk. Január és esikorgó hideg volt. Végre nagyon kimerülve, este kilenc órakor megérkeztünk. A páterek legnagyobb szívésséggel, jó vacsorával és szerencsére, fűtött szobával vártak. Másnap délelőtt a hegedűket egyenként eleibénk rakták. Mivel sem én, sem Balakovic nem volt fentebb körülírt értelemben szakértő, csak azt konstatahadtuk, hogy régi és tetszetős a külsejük. Balakovic húrokkal szerelte fel őket és sorjában kipróbálta. Egyesek elég jól hangzottak, de egy sem szenzációsan. Így elhatároztuk, hogy a legjobbnak minősített két hangszert próbaképp magunkkal visszük és ha Londonban mégis valódinak bizonyulnának, a többieket utánunk küldetjük.

Visszafelé kocsit kaptunk, amely fele uton vetünk felborult, úgy, hogy a hegedűtök rémületünkre a koci alá került. A legnagyobb izgalomban előráncigáltuk és a fedeleket kinyitva örömmünkre konstatahadtuk, hogy a hangszereknek semmi bajuk sem esett. Zágrábban visszaérkezve, hamarosan bekövetkezett a Londonba való elutazásunk napja. Ott már másnap elmentünk a világhírű Hill-céghez, melynek főnökei, mint a legkitünőbb hegedűszakértők ismeretesek. Elmondtam jövedelmünk célját, a hegedűtököket a pultra téve. Hill igazi angol flegmával beszéd közt az egyik tokot kinyitotta, egy pillantást vetett a bentlevő hegedűre, becsukta és máris kijelentette: *nothing for me*, nem nekem való. Mőfdelett bosszantott, hogy ez a nagyur oly boszorkányos gyorsasággal mer egy ilyen fontos ügyben bírálatot hangoztatni. Ezért azt mondtam neki, ha ezek a hangszerek nem is nekivalók, tegye meg nekem, aki régi ismerőse vagyok legalább azt a szívességet, hogy mind a kettőt vegye ki a tokból és nézze meg alaposabban.

Kéréssemnek engedve, végleges ítélete azután volt, hogy régibb keletű imitációk, amelyeknek

Az új német képzőművészet

Képek a nagy müncheni kiállításról

A magyar művészi életben sohasem volt szokásban az, hogy nyár derekán nyiljanak meg nagyszabású műkiállítások. Nyáron a festők, grafikusok munkaideje van: hegyek között, erdőn, mezőn, berkekben dolgoznak, felszabadulva a téli kötöttségből a még a szobrászok is felfrissülve látnak munkához. Ősszel aztán megkezdődik a kiállítási szezon és tart rendszeren húsvétig, amikor a tavaszi nagy műtárlatok szoktak megnyitni.

Németországban más viszonyok uralkodnak. Ott nyáron is vonz a jó műtárgy s a művészet mindég érték marad. Főleg Münchenben, a régi művészvárosban, ahol a régi és új Pinakoteka múkincai mellett a modern művészet sok nagy alkotása született meg. Karl von Piloty világhírű festőiskolájából a múlt század végén a nagytehetségű modern művészek egész tömege nőtt ki, ott kezdték piktori pályájukat a legnagyobb magyar művészek is, közöttük Hollósy Simon, Réti István, Thorma János és Ferenczy Károly, a nagybányai művésztelep megalapítói is.

Egy időben erős vetélkedés indult München és Dreza művészeti csoportjai között, ámde ez a vetélkedés mindenkor megmaradt a művészi eredmények, a művészi célok keretei között. Hogy München megtartotta a művészi fölényt, ez csak természetes. A tradíció-tisztelet mellett az erős újatkarás is hozzájárult ahhoz, hogy a müncheni művészakadémia körül csoportosult mesterek irányítsák a fejlődő Németország művészi életét. Megtartotta irányító szerepét ezen a téren a háború után is München, ahol a Német Művészet Házában eorozatos kiállításokon vonultak föl az új kitisztult szellemben létrejött alkotások.

Ebben az évben július 27-én negyedik ízben nyitotta meg a „Grosse Deutsche Kunstausstellung” a müncheni Német Művészet Házában a kapuit. A nagyszabású műkiállítás keretében 781 művész 1462 alkotását mutatják be. Ezek a számok arra vallanak, hogy az új európai háború alatt sem a művészek alkotókedve, sem a közönség érdeklődése nem csökkent.

A Nagy Német Műkiállítás a mai német festészet, szobrászat és grafika teljes keresztmetszetét adja. Hatalmas anyagát tárgycsoportok szerint tájképek, állatrajzok, szobrok, aktok meg portrék és a szociális témák osztályába sorolták. Külön csoportot alkotnak a világháborús képek és a mai háborút tárgyozó művek. A kiállítás egyik érdekessége, hogy a Rómában élő 75 esztendőes nagy német festő, Stahl professzor képeit erre az alkalomra Európa számos országából hozatták Münchenbe.

Az idei nyári nagy kiállításnak európai sikere van, mert Münchenben a semleges államokból sokan felkeresik és az olasz műértők is nagy érdeklődéssel kutatták az új német művészet eredményeit. Cikkünk keretében néhány érdekes képet mutatunk be: Konrad Hamel érdekes Hitler-arcképe, amely túl az arcmaszon, erőteljes kompozíciójával is nagy hatású: Sepp Hilz nagyon hangulatos, kissé a Pilotykoszakra emlékeztető szobasarkát, amelyen az üde, levegős színek egymásra való hatása is, kitünően érvényesül és Michael Tiefer „Az őrség” című képét, amely mintegy a mai Németország erejének a szimbóluma.

igen csekély az értékük. Ezek után nem maradt más hátra, mint hogy a hegedűket Putnik és Simpson híres aukcionáriusokhoz vigyük, — akik csak is hangszerek értékesítésével foglalkoznak — mivel a szerzetesek azt kérték, hogy akár mit is kapunk értük, adjuk el. Két héttel később megtörtént az aukció, amelyen mindkét hegedűért mindössze 34 font folyt be. Ezek után persze szó sem lehetett már, hogy a többi hangszer értékesítésével is foglalkozhassunk. Pedig, ha ez a 13 hangszer

A fenti három kép híven mutatja azt az irányvonalat, melyen a mai német művészet halad. Kétségtelen, hogy ez a fejlődés a vajdó európai művészet megtisztulására fog vezetni.

(—h.)

valódinak bizonyul, oly hatalmas összegeket lehetett volna szerezni, amelyért a kolostor az egész szigetet megvehette volna. De ez a hegedűgyűjtésmény-ügy igen titokzatos is volt, amennyiben még a múlt század végén osztrák és német szakértők a leghatározottabban állították, hogy a hangszerek tényleg valódiak és most aztán kislult, hogy egytől-egyik mind hamisítványok. Hogy az eredeteket mikor és miképp cserélték ki, az máig még rejtély maradt.

AZ OLTÁRKÉP

Irtja: CASTANO-KÖSZEGHY MARIANNE

1.

A mester és a tanítvány komoly beszédlen volt elmerülve.

— Az a kép, fiam, — folytatta Rubens és elgondolkodva simogatta selymes szakállát, — az a kép egyike a te legjobb dolgainak. Tudod, hogy sohasem ismertem a feltékenységet és a lelkes színt: én mondom, hogy tőlem má: nem tanulhatsz többet. A kép, amit Sir Endymion Porter rendelt nálad, a Rinaldo és Armida, — kész és tökéletes alkotás!

Van Dyck szerényen meghajolt. Nem válaszolt. Szeméből azonban beszélt a hála. Rubens elismerése nagy dolog volt és a tanítvány jól tudta, mit érnek ezek a szavak.

— Meghívták tehát az angol királyhoz, — szólt újra mestere. — I. Károly udvari festője lesz. Sir Endymion Porter megmutatta neki a Rinaldo és Armidát; ez döntötte el sorsodat. Nagy jövő vár rád, — minden művész álmának teljessége. El kell fogadnod. Nem szívesen válok meg tőled, úgy szeretlek, mintha fiam volnál. Nem szabad azonban önzőnek lennem, ehhez nincs már többé jogom. Tőlem te mindent megtanultál!

Ujjai, a híres ujjak, melyek anyai halhatatlan remekművet ajándékoztak a világnak, gyöngéden simogatták Anton Van Dyck szöke fűrteit.

— Utravalóul is gondoskodtam, — szólt mosolygva és az ablak felé mutatott.

Az elevely-i kert franciáiban nyírt fái alatt csodaszép andaluziai lovat vezettek a kastély felé. Rubens, a festő, garallér és nemes ember egy személyben, ezzel a parádés búcsúajándékkal bocsátotta útnak legkedvesebb tanítványát. Ezen a párnap indult el Antwerpenből Van Dyck a nagyvilágba, hírnév és sikerek felé.

2.

Londonban sokáig hiába vártak az antwerpeni festőre.

Három angol főúr éppen róla beszélgetett a Whitehall oszlopos folyosóján.

— Rubens jelezte, hogy már hónapokkal ez előtt elindult, — szólt Sir Endymion Porter. — Azóta már régen itt kellene lennie. En igazán nem értem!...

— Csak türelem! — mosolygott hamisítatlan angol flegmával a másik, Thomas, Arundel grófja. — Van Dyck jól tudja, hogy mit csinál. Egy ilyen művészember élete tele van romantikával. Lehet, hogy útközben, egy kicsit elkalandozgat ide-oda, jelségeit, motívumokat gyűjt. Majd csak megjön.

— Mindenesetre, nem fair eljárás! — vágott tavába a legöregebb nemes, Sir Dudley Carlton. Ő volt köztük a leghevesebb természetű. — Ilyen megtiszteltetés! Meghívják I. Károly udvarába, le fogja festeni a királyt, a királynét, az egész fejéyes kompániát, felveti majd a pénz és ez a kis flamand piktor még csak nem is siet! Őntelt kis kamasz lehet, — morogta méltatlankodva.

— No, nem egészen olyan kamasz már, — szólt bókitóleg Sir Endymion Porter. — És ne felejtse el, — nagy művész, egyike máris a legelső festőknek, akármilyen fiatal. Az a kép, amit nekem festett, a Rinaldo és Armida, — az mestermű! Az ilyen ember már nem lesheti parancsainkat: a maga világában szuverén úr. Te nem tudod, Sir Dudley, hogyan fogadták őt eddig is a legnagyobb méltóságok, a mantuai herceg, a spanyol infáns, a németalföldi helytartó, akiknek az arcképét megfestette! Ugy ünnepezték, mint egy fejedelmet!

— De hát akkor mégis hol van, hová a manóba bűjt az az ördögös piktor? — kiáltotta mérgesen Sir Dudley Carlton. — Mit fog szólni Őfelsége? Mit mondjunk neki?

És a három gentleman tanácstalanul bámult egymásra.

3.

Valóban, hová is bűjt az az ördögös piktor?

Mindjárt az úton, Löwen és Brüsszel között, Saventhem faluban, ahol első pihenőjét tartotta, élményszerű epizód történt Van Dyck életében. A pár órára tervezett pihenőből hetek lettek, sőt hónapok és a nagy művész saventhemi tartózkodása felmérhetetlen értékű műemlékkel gazdagította a kis flamand falu templomát.

Ártatlan szépségű leányfej ködlik keresztül a múlt fátylain, aranyoszlopa és rózsaszín, a Fourment Helenák és Brandt Izabellák ragyogó típusa.

Rubens nőalakjainak asszonyos varázsa a szűzies báj étherikus finomságában olvad át azon a felejthetetlen női arcon, melynek első megpillantása olyan döbbenetes erővel fogta meg Van Dyck szívét. Ez az arc ejtette rabul azon az emlékezetes saventhemi vasárnapon, amikor a festő a templomba lépett. Ott térdelt az oltár előtt a tündöklő szököség, ináiban elmerülve, szinte nem is élő valóság már, vízió, aminő csak ritkán jelenik meg művészberek elragadtatót fantáziájában.

Ki volt hát az a leány, akinek váratlan fel-tűnése ilyen hatalmas művészi ihlettel ragadta szárnyaló magasságokba Van Dyck lelkét? A legenda megnevezi őt — Izabellát, a saventhemi Landvogt, Martin van Ophem leányát. Ómiatta maradt a festő a kis faluban, miatta húzta-halogatta utazását a londoni udvarhoz, hol pedig anyyi fény, vagyon és kitüntetés várt rá. Múltak a napok, a hetek és a festő nem gondolt távozásra. Mignem eljött a nap, amikor Van Dyck, királyok kegyeltje, a maga rendjében immár uralkodó nagyság, egy iskolásfiú féltékenységével, dobozó szívvel állított be a Landvogt házába, hogy megkérje az apától Izabella kezét.

Mi történhetett azon a saventhemi reggelen? Erről csak homályos emlékek maradnak vissza ama kor feljegyzéseiből. Valószínű, hogy az apa a gazdag flamandok pórias pöffeszkedésével nem tudta eléggé értékelni a leányt ért megtiszteltetést, — nem tartotta elegendőnek egy már elismert, anyagi

javakban egyelőre még nem bővelkedő fiatal piktor hódolatát. Avagy nem merete hozzákötni egyetlen leánya sorsát a művészberek ide-oda vándorló életmódjához, felelőtlen csapongásához? Nem tudjuk. Van Dyck örökre tette be maga után a Van Ophem-ház ajtaját.

A világ krónikáiban azonban fennmaradt e bűbajos intermezzo. Antwerpen és London között, anno dasumal, 1629-ben. A lemondás glóriája tükröződik vissza a vallásos festészet ama gyöngyszemén, az oltárképen, mely Izabella Van Ophem szűzies vonásaival ékesen, mint az ártatlanság himnusz-a áalol ma is alkotójának ihletéről az egyszerű kis templom falain.

4.

A történelem folyamán sok viszontagság érte Van Dyck remekét.

A XVIII. század közepén nagy szegénység dúlt Flandriában. Háborúk, rossz időjárás, a csapások sorozata tette tönkre a virágzó flamand vidéket és Saventhem lakossága is keservesen küzdött a nyomorúsággal. Az akkori Landvogtnak támadt az a szerencsétlen ötlete, hogy értékesíteni kellene a falu legdrágább kincsét, a híres oltárképet. A falu népe azonban fegyverrel és vasúllával szegült ellen az immár csodatevő ereklyeként tisztelt műkincs eladásának. Később, a napoleoni háborúk kezdetén, egy század fegyveres francia katona erőszakkal elhurcolta Van Dyck festményét, mely egészen 1815-ig egy párizsi múzeumban nyert elhelyezést.

Jött azonban Waterloo. Változás és felszabadulás. Az oltárkép visszatért eredeti helyére, a boldog flamandok nagy öröme. Később, még egyszer, megkísérelték ellopni a képet és azóta megkezdött figyelemmel őrzik. Ott áll mindmáig, dacolva idők és történelem viharával, Van Dyck alkotó fiatalágának felejthetetlen útjelzője a saventhemi Madonna.

KERESZTREJTVÉNY

32. (412.) szám.

Beküldte: Fűsikert Jeno

1									
		10				11		12	
13	13a		14						15
16		17					18		19
20				21				22	
23				24				25	
		27					28		
29	30					31			32
33			34		35			36	
37				38				39	
40				41				42	
43				44				45	
46								47	
48									

Beküldendők: Vizsz. 1, 5, 14, 42. Füg. 1, 9, 35.

Beküldési határidő: augusztus 22.

Vizszintes sorok:

1 Ezt a finn várost sokszor bombázták a szovjet repülők. 5 Tó Finnországban. 10 Nemet kötőszó. 12 Női becenév. 13 Lét mássalhangzói. 14 Finn tó névelővel. 15 Azonos magánhangzók. 16 Finn város. Légikikötő. 18 Finn sziget a Bottemi öbölben. 20 Allam, Elő-Azsiában. 21 Beldög nő. 22 Ellentétes kötőszó. 23 Azonos betűk. 26 Német dunamenti város. 27 Szárnyas. 28 Finn folyó és városnév; vízsz. 29 Német kötőszó. 32 Soha, más nyelven. 34 Ilyen fény a divatos. 36 Finn iro. de névelős csapadék is. 37 I-vel könnyezni. 38 Pütkőanyag, de talaj is. 40 Itaira, de tudásra is irányul. 41 Rag. 42 Finn város. 43 Kezdet és vég. 44 Amit jegyezni kell. 45 Jegyezd. 47 A Wuoksen folyó vízeseének neve. 48 Ilyen néze is van a dolgoknak.

Függőleges sorok:

1 Finnország legmagasabb helye (1353 m.) 2 Indulatsz. 3 Frakkal emlegetik. 4 Vissza. K-val község az északkeleti Kárpátokban, hágó is van róla elnevezve. 5 Vissza és fnetikusán: hit franciaul. 7 Vissza névelővel: férfi becenév. 8 Személyesnév más többese. 9 Finn folyó, névelő-

vel. 11 Férfinev. 13-a Kirándulás is lehet az 15 Lord, keverve. 17 Rákolt. 19 Finn folyó névelővel. 24 A vízszintes 16. más neve. 25 Köt el-lentéte. 30 J-vel az egyik parancsolat. 31 Táplalkozhass. 33 Női név. 35 Rokon, idegen szóval. 37 Dobald. 39 Végén e-vel fajta, idegen szóval. 40 Kenj konyha nyelven. 44 Rag. 46 Kötőszó.

30. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Settferznides. 31 Tiszaroff. 53 Immer Karl. Függőleges: 1. Szuzskani Vadi. 10 San Christobal. 16. Kilnarney.

Helyesen megírták: Joó János, Cs'by Lonke, Kiss Lajos, Mikcsa János.

A jutalomkönyvet Kiss Lajos nyerte. Elküldöttük.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BALALAJKA.
DORIAN: A NYUGATI VILLÁMHABORU.

Asszony • Otthon • Család

Tiszta szerelem

Ne hitessük el magunkkal, hogy a világ velünk jakul, s hogy a szerelem velünk együtt öregszik. Nem árt, ha néha odanézzünk, hogy mit csinál az ifjúság. Hadd fájduljon meg a szívünk, a maga nagy józanságában. Tegnap is láttam egy szerelmes párt, aki nem vigyázott magára. Hirt hoztak a barátságos kávéházba abból a távoli és öntudatlan világból, amelyet a feketéző, kártyázó és politizáló publikum már régen a háta mögött hagyott. Együtt ült a fényes helyiségben az egész beérkezett és jól szituált társadalom, az asztaloknál varrónőkről vitatkoztak a hölgyek, villogtatták gyűrűs ujjukat, szó volt köztük vagyonokról, szeszélyekről, pletykákról és drága szenvedélyekről. Időnkint felemelkedtek és táncoltak egyet, tüneményesen és unatkozva. Frizurájuk aranyba mártott remekmű volt, ruhájuk eszményi. Körükön ragyogott a horvörös lakk, ajkukon égett a rúzs, az arcuk piruló lilium. Kíséretükben elragadó lovak tábortáboroztak, tökéletesen felöltözve, mint a józslés megtestesítői, sötét ruhákban, kivásva és frissen borotválva. Ha hiányzott is némelyik férfi haja, ezt a kopárságot a szellem tette rokonszenvéssé s az a harmónia, amely kölnivízzel keverve ömlött végig a férfiakon. Pompásan értették ahhoz, hogy a távollévőkől élvezetes rosszat mondjanak s a jelenlévők hiúságát pálmalevéllel legyezgesse. Napirenden legtöbbszőr a pénz szerepelt, keverve azokkal a találó megjegyzésekkel és borsos történetekkel, amelyek mai életünk erkölcsére, üzleteire és titkos viszonyaira vonatkoztak. Az emelkedett hangulatban az egyik elkedvetlenedett dáma figyelmeztette a finom társaságot arra a szürke párra, amelyik az oszlop tövében ült és kirítt az egyetemes fényűzésből.

Ők is uszonnáztak s a fiú a lánynak éppen egy nyakkendőt mutatott, amelyet délelőtt vett. Keskeny és rövid nyakkendő volt ez, kékszinű pamutból készült olcsó divatcikk, amilyennel szegény diákokat szokás meglepni. A fiatal ember szerény diadallal mutatta a lánynak a nyakkendőt s a lány úgy vette kezébe, mintha angol kázmír volna melyet szerelme a blokárt Angliából mentett ki élete kockáztatásával. A jobb asztalok felől egyre sűrűbb pillantások röpödtek a fiatalok fészke felé s a ragyogó hölgyek szeme hamar megállapította, hogy két szerelmes ember tévedt be a gazdag kávéházba. Azt is gyorsan meglátták, hogy ezek ott nem tördelik halomba a gyufaszálakat, a vizespoarakhoz alig-alig nyúlunk, az újságokban nem lapoznak szórakozottan, a divatlapokat nem nyírják meg s lávéjukat jó cukrosan, két kiflivel, dzsemmel-mézszel-vajjal és habbal iták meg. Közben annyi mondan-

Hogy a gyárakban dolgozó munkásnők számára lehetővé tegyék a nekik járó szabadság-idő felhasználását, a diákleányok önként felajánlották, hogy nyári szabadidejük alatt helyettesítsék őket. Ezen a képen is diákleányok láthatók, amint egyik nagy berlini könyvkiadó cég műhelyében dolgoznak

valójuk van, hogy nem látnak és nem hallanak, a szavakat egymás szájából veszik ki és ketten is ki-tűnően mulatnak. A vagyon és a tapasztalt életkor magasságából szemlét tartottak a szerelmespár ruházatán. Konstatálták, hogy a leányon siralmas áruházi kosztüm feszül, búzakék szeme kikészítellen, fejét szőke vízhullámok borítják, egész lényé kissé elhanyagolt s mégis csupa búbáj és sugárzás. A lányon megkeresték az asztal alatt az ifjú hölgy hártsnyáját és gyári csattos cipőjét is és nem győztek eleget csodálkozni és irigykedni azon, hogy az a jóváágú fiatal ember mit imád azon a jelentéktelen kis leányon. Viszont a férfiak a fiúról alkottak lesújtó véleményt, hogy az ilyen csinos fruska hogy tud megelégedni azzal a kopott fráterrel. Hölgyek és urak a jölét teljében ültek ott s az élet összes vagyoni és kozmetikai segédeszközét igénybe vették, hogy tessenek egymásnak, hogy hódítsanak és elkápráztassanak s mégis kétségbeejtően szegényeknek érezték magukat, mióta az elkedvetlenedett hölgy ráterelte a figyelmet a két szürkén öltözködő szerelmes emberre.

Minderről természetesen semmit se tudtak ők, a szerelmesek, akik pusztá lényükkel nagy feltűnést kellették, s akikről a többi asztaloknál szüntelenül beszéltek. Ők egymással voltak elfoglalva és számukra meghalt minden nagy üzlet, minden politikai botrány, világszenzáció és élvezetes rosszmájúság. Beérték azzal, hogy a kezük néha összeért. S ezt a két kezet nem vonzotta egymás felé semmiféle vakító ékszer. Meztelen volt a körük is, mint ahogy az arcuk is belülről lángolt. Azt se tudták, hogy megcsodálták őket s azt se, hogy mulattak rajtuk, keserűen és fölényesen, mikor látták, hogy a fiú a pénzt számolja, hogy elég lesz-e a kettejük uszonnájára. (—)

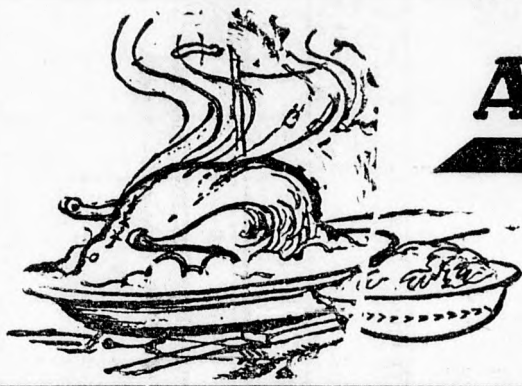
DIVATPOSTA

Még augusztus közepén sem tartunk, de az őszi divatra való készülődés már is érezhető. Az egyszerűség jellemzi ezt a készülődést is, mint az európai háború óta mindent a női divat terén. Az egyszerű, sima új kosztümökön szinte alig van más dísz: mint a gombok és a felső rész beráncolása. Vállban, övnél, sőt a nyakrésznél is finom ráncokba rakják a vékony szövetyanyagot, s az ujj is ráncbarakva illeszkedik a ruhába. Divatos ismét a könnyű selyem sál, azonban nem rövid, nyakba-kötött formában, hanem hosszú alakban, aminek a két végét elől az öv alatt húzzák át s ezzel üdévé és kedvéssé tehetik a régebbi ruhákat is. A zsebek ezekről az összeleji ruhákról eltűntek, de annál több zseb látható az új kertiruhákon, amelyeket gyümölcszedéshez és virágápoláshoz viselnek. Ezek a nagyrészt vászonból készülő kertiruhák egy színűek s a lilától, a zöldön, okkersárgán és barnán át minden színben készíthető, alak, arcszín és egyéniség szerint. A zsebeket úgy kell alkalmazni, hogy a kerti olló s más kerti szerszámok könnyen kéznél legyenek.

Nemcsak a kertiruhákat díszítik nagy zsebek, hanem a délelőtti, strandra kirándulásra, vagy otthoni ruhának egyaránt alkalmas, kabátzerűen szabott ruhákat is, amelyeket fürdőruhára is fel lehet öltetni. Ezek a kabátruhák rendkívül kecses és csinos szabásukkal, a rájuk alkalmazott övekkel nagyon üdén hatnak s a zsebek könnyen pótolhatják a retiküit, mert az apró toilettárgyak könnyen elférnek bennük. Jó oldala még, hogy olcsó vászon anyagból is csinos kabátúra készíthet-

A konyha körül

Zöldességgel töltött palacsinta. Sósvízben megfőzünk különböző tetszés szerinti és idénynek megfelelő zöldségféléket, apróra megvágva. Ha megfőtt leszürjük és tejfellel jól összekeverjük megszóva. Sós palacsintákat készítünk, megtöltjük az összekevert zöldségfélékkel, összesodorjuk és tojásba szitált morzsába forgatva, forró zsírban kisütjük. Izlés szerinti mártással adjuk fel.

Töltött tök. A fiatal, hosszukás, úgynevezett spárgatököt egészben megtisztítjuk, a két végét levágjuk, kanál segítségével a belsejét kikaparjuk és borjúhúsból vagy sertéshúsból darálva, rendszeres módon fűszerezve fásírozottat készítünk és megtöltjük a tököt vele. Tűzálló tábla vagy tepsibe tesszük és tejfellel bőven megöntözve és vajjal leöntve, folytonos öntözés mellett sütjük. Tálalás előtt a levébe kevés piros paprikát keverünk és mártásos csészében külön adjuk fel.

Vajbaktekeres. Főzünk meg puhára vajbabet, szörszitán csepegtessük le a vizet róla, széles, szép füstölt vagy prágai módra készített sonkaszeletekbe göngyöljük bele a vajbabet, tojásba és szitált morzsába forgassuk bele és vajban süsük meg. Tartár- vagy vajmártással tálaljuk.

Egreskrém. Fél kiló éretlen zöld egrest szitán áttörünk, hozzáadunk 2 tojás sárgáját, 2 és fél deci tejszót, 5 deka darált mogyorót és izlés szerint cukrot. Jó habosra keverjük ki és kevés időre tegyük fel főni. A tűzről levéve, 2 tojás fehérjét habbá verve adjuk hozzá és jégre téve fagyasszuk meg.

Gyümölcseltetés télire cukorbetegeknek. A szirupot szaharinnal készítjük. A szaharin jelzését megérvé, mindig abban az arányban vegyünk belőle. Például 1 liter vízhez 60—70 deka cukrot vennénk, ilyen arányban vegyünk a jelzéses szaharinnal. Ha az elkészített szaharinos szirup langyos-

ráöntjük az üvegekbe herakott gyümölcsre, a tetejére kevés szalicilt teszünk, légmentesen lezárjuk és 20—22 percig a forrástól számítva gőzöljük.

Kajszin likőr. 25 darab jó érett kajszint vágjunk fel darabokra, a magját törjük fel és Felét vagyis a manduláját, zúzzuk jól szét és keverjük össze a kajszinnal. Egy nagy üvegbe tegyük bele, fél kiló porcukorral hintjük meg és 1 liter alkoholt öntsünk rá. Jól lekötvé, hűvös helyre állítsuk és mindennap jól rázzuk fel. 3—4 hét múlva iható.

Vanília torta. 6 deka cukor, 12 deka vaj, 20 deka liszt, egy káshégyyi törött vanília, egy kis sütőpor, ezt jól összegegyrjük, 3 részre elosztjuk, kiformaljuk, lassú tűznél megütjük. Töltelék: 4 kanál baracklekvárt, 4 kanál porcukorral jól elkeverjük, négy tojás fehérje kemény habját hozzáadjuk. Ezzel megtöltjük a lapokat, a tetejét magasan bekenjük vele, vágott mandulával meghintjük és lassú tűznél újra megsütjük.

Kel hachée. Hozzávalók: 1 fej kb. egyharmad kg kelkáposzta, 25 deka borjú-, 25 deka sertéshús, 5 deka vaj, 2 deci tejszót, 1 deka mustár, 1 tojás. A kelleveleket levesszük egyenként és leforrázzuk, a torzsáját kivágjuk. Egy tiszta konyharuhát letesszük az asztalra és kibéleljük a sorjában rárakott kellevelekkel. Ezután megdaráljuk, a húst összeállítjuk fél deci tejfellel és a mustárral, majd szalámi formájú rúdat csinálunk belőle, ezt a ruha szélére teszünk és szorosan összesodrom, a ruha két szélét spárgával erősen összekötöm, tepsibe tesszük, melyet annyira töltünk meg vízzel, hogy majdnem ellepje és 25 percig főzöm, azután egyenesen a tála borítom, ráteszem a vajot és leöntöm tejfellel, pár percre forró sütőbe tesztem, majd pasz-szírozott keménytojással végigszórom és melegen tálalom.

Diósrudak. Hozzávalók: 35 deka darált dió, 25 deka porcukor, 2 szelet reszelt csokoládé, 1 sütőpor, 2 tojás sárgája, egy kis tej, hogy összeálljon a massa. Összegegyrjük, kisodorjuk, jól lisztezzük, hogy le ne ragadjon. Ujjnyi hosszukás szeleteket vágunk, minél vékonyabbra nyújtjuk annál több lesz, langyos sütőben szárítjuk. Tetejére 2 deka porcukorból, két tojás fehérjéből habesókot verünk, késsel rákenjük, ismét sütőben szárítjuk.

A zsidók jogi helyzetét rendező törvény intézkedései

Vannak kedvezményezett zsidó állampolgárok. Zsidó nem szerezhethet földbirtokot és nem köthet házasságot román vérségével

Lapunk tegnapi számában röviden ismertettük a romániai zsidótörvényt. Az alábbiakban a törvény teljes szövegét adjuk:

1. Szakasz. A zsidóság jogi helyzetét a jelen törvényerővel bíró rendeletben meghatározott feltételek határozzák meg.

2. Szakasz. A jelen törvényerővel bíró rendelet törvény értelmében zsidóknak tekintendők:

- azok, akik ma zsidó vallásúak;
- azok, akik zsidó vallású szülőktől származnak;
- keresztények, akik megkeresztelésen szülőktől származnak;
- azok, akik keresztény anyáktól, de zsidó vallású, még nem keresztelt apáktól származnak;
- azok, akik zsidó vallású anyáktól származnak házasságon kívüli helyzetből;
- az első szakaszokban említett nők, ha keresztényekhez mentek férjhez és keresztény vallást vettek fel legkésőbb a Nemzet Pártjának megalakulása előtt. A vérbeli zsidók tehát azok, akik a jelen törvényrendelet értelmében zsidóknak számítanak, a jelen törvényrendelet alkalmazása után nem változtathatják meg zsidó jellegüket másféleképpen, mint ennek a törvényerővel bíró rendeletnek előírása szerint. Azok, akik a jelen törvényerővel bíró rendelet értelmében zsidóknak számítanak, zsidó vallásúaknak tekintendők.

3. Szakasz. A zsidók, amik jogi helyzetüket illeti, három kategóriába sorolandók e törvényerővel bíró rendelet értelmében: 1., 2. és 3. csoportba:

Az első csoportot azok a zsidók alkotják, akik Romániában 1918. december 30-a után jöttek.

5. szakasz. A második csoportba a jelen törvényerővel bíró rendelet értelmében az alábbiak tartoznak:

- Azok, akik naturalizációjukat egyéni törvénykezéssel nyerték el 1918. november 30-ig;
- Azok, akik a naturalizációt elnyerték kollektív módon az 1879. évi alkotmánymódosítás 7. szakasza II. oldal a)–c) betűi alapján zászló alatt szolgálták az országot a függetlenségi háború idején.

c) akik Dobrogeában lakva nyerték el a naturalizációt az 1879. évi alkotmány 4. szakaszának 13. kiegészítő szakasza alapján, illetve az 1880. évi március 9-iki törvény, vagy az 1900. évi április 14-iki és 1912. március 3-iki törvények alapján;

d) azok, akik tűzharcban vettek részt a Romániáért folyó háborúkban, azok kivételével, akik egyénileg estek el, lettek hadifoglyokká, vagy elűntek, avagy meghaltak;

e) azok, akik a háború idején hősi tettekkel tüntették ki magukat;

f) azok, akik a romániai háború következtében estek el és az előző intézkedésekben érintett személyek leszármazottjai;

6. szakasz. A 3. csoportot azok a zsidók alkotják, akik nem esnek bele az első és második kategóriába.

7. Szakasz. a) Az első és harmadik csoportba eső zsidók nem lehetnek semmiféle köztisztviselők, még fizetés nélkül sem, sem pedig közszolgálati tevékenységet folytató közvetlen munkatársak;

b) olyan szakmák tagja, amelyek természetük-nél fogva közvetlen összeköttetésben állanak a hatóságokkal, mint közjegyzők, ügyvédek és más ehhez hasonló foglalkozásbeliek;

c) bármiféle köz-, vagy magántermészetű vállalatok igazgatóságának tagjai;

d) községekben kereskedők, szeszes italok, vagy monopolickek eladásával foglalkozó kereskedők, bármiféle alakban;

f) gyámok, vagy gondnokok a maguktehetetlenek felett, akik keresztény vallásúak;

g) katonák;

h) mozik, könyvkiadóvállalatok, román újságok és folyóiratok, román nyomtatványok terjesztői és bármiféle román nemzeti célt szolgáló intézmények, vagy eszközök kihasználói, vagy bérlői;

i) nemzeti sportszövetségek vezetői, tagjai és játékosai;

j) közintézmények alkalmazottai.

8. Szakasz. Az első csoportba tartozó zsidók

foglalkozásukat és szabad szakmai gyakorlatukat azon korlátok között folytathatják, amelyeket számukra minisztertanácsai napló kijelölt. Ezek a személyek nem válhatnak és nem választatható a törvény értelmében megszervezett szabad szakmai szervezetek és foglalkozási ágak vezetőseibe, bizottságaiba. Azok a zsidók, akik a harmadik csoportba esnek, mindennemű foglalkozást, szakmát űzhetnek, azok kivételével, amelyeket ennek a csoportnak számára, a jelen törvényerővel bíró rendeletnek 7., 10., 11. és 13. szakaszai eltiltanak.

9. Szakasz. A második csoportba eső zsidók törvényesen elnyert jogaikat megtarthatják. Kivételt jelentenek a 11. és 13. szakaszok. Azok, akik nem köztisztviselők a jelen törvényrendelet kihirdetésekor, jövőben sem nyerhetnek el semmiféle közalkalmazást.

10. Szakasz. A katonai kötelezettség becsületbeli kötelezettség lévén, így alakul át: Ennek a törvényerővel bíró rendeletnek értelmében az első és harmadik csoportba tartozó zsidóknál miután őket az anyagi lehetőségeiknek megfelelően fizik kapcsolatok a kincstárhoz, mindenképp mérlegelni fogják, hogy teljesített-e katonai szolgálatot, miután ez az állam és közintézmény szükségleteit szolgáló közérdek, minden zsidónak lehetőségei és helyzetei szerint fogják ezt mérlegelni. A második csoportba tartozó zsidók nem lehetnek hivatásos katonák. A nemzetvédelmi miniszter jogosult az idevonatkozó közrendi előírásokat kialakítani és megállapítani alkalmazásuk feltételeit az általános közigazgatási szabályzatban. A pénzügyminiszter törvényben fogja megállapítani a kincstárral szembeni kötelezettségeit.

11. Szakasz. A bármilyen csoportba tartozó zsidók nem bírhatnak falusi ingatlanokat Romániában. A földművelésügyi miniszter jogosult a jelen törvénynek megfelelő intézkedéseket megtenni és elkészíteni azt az általános közigazgatási szabályzatot, amely jogosult a kérdést megoldani a bármilyen természetű falusi ingatlanok kisajátításával a nemzet érdekében. Ez az intézkedés a jelen törvényerővel bíró rendeletet követni fogja. Bármilyen kategóriához tartozó zsidók eladhatják falusi ingatlanukat vérbeli románoknak, a földművelésügyi miniszter elővételi jogának gyakorlása mellett. A bármilyen csoportba tartozó zsidók nem szereshetnek a jövőben falusi ipari vállalatokat. Az állami rend céljából teljesen szükséges érvénytelenítést az igazságügyi miniszter kérheti. A földművelésügyi miniszter jogosult az eladásra, vagy elajándékozott javak kisajátítására, megfizetve az eladónak a bírósági uton megállapított árat, vagy az azon felüli árat, ha ez a méltányos árnál kisebb. Ha a falusi ingatlan örökléssel jutott birtokába, az örökös köteles hat hónap alatt likvidálni az ügyet. Ellenkező esetben a likvidálás bíróság törtenik meg. A javak adminisztrálása igazságügyi uton történik.

12. Szakasz. A 7. szakasz h) betűjének előírásai az illetékes minisztériumok által készített általános szabályzattal fejleszthetők.

13. Szakasz. Az atyai gondoskodás hatásköre a zsidó atyától származó keresztény gyermekről átvethető abban az esetben, ha bírói uton megállapítást nyer, hogy a gyermek vagy keresztény, vagy nevelése megfelel a keresztény, vagy nemzeti elvnek. Az eljárást az igazságügyi miniszter folytatja le.

14. Szakasz. Bármilyen csoportba tartozó zsidók nem nyerhetnek el román nevet. A megfelelő törvényes hatáskör nélkül létrejött iratok érvénytelenek a jelen törvényerővel bíró rendelkezés alapján és azokat akik román neveket nyertek el, vagy nyertek el, a jelen törvényerővel bíró rendelettel megbüntetjük.

15. Szakasz. Különleges törvényes rendelkezések szabályozzák az elemi és középiskolai, szakmai és főiskolai oktatást a romániai zsidók számára az 1938. évi február 27-iki alkotmány 10. és 27. szakaszainak keretén belül. Zsidó vallás rendszere az alkotmány szerinti elvek és az érvényben lévő törvények alatt maradnak.

16. Szakasz. A jelen törvényerővel bíró rendelet rendelkezéseit a megfelelő törvényes előírásokon kívül a következő módon alkalmazzák:

a) a hatóságok, közintézmények a közszolgálatból 3 hónap alatt eltávolítják azokat, akik beletűntek a jelen rendelkezésekbe;

b) azok a többi zsidók, akik a jelen törvényerővel bíró rendelet érvénye alá esnek, 6 hónap alatt tartoznak likvidálni ügyeiket és jogaikat a folyamatban lévő szerződések tiszteletben tartásával.

c) azok, akik bármiféle a jelen törvényrendelet által tiltott gazdasági, vagy társadalmi tevékenységet végeznek, a jelen törvényrendelet kihirdetése után 6 hónapon belül elbocsátandók. Ez az időpont meghosszabbítható abban az esetben, ha általános nemzetgazdasági érdekről van szó, amelyet minisztertanácsai napló indokol.

17. Szakasz. A törvényes és szerzett jogokat (patrimoniale), amennyiben azt már elnyerték, tiszteletben tartják. A törvényes módon megszerzett köz- és magántisztviselői nyugdíjakat tiszteletben tartják. Ugyancsak tiszteletben tartják azokat a járandóságokat is, amelyeket a bármilyen különleges törvény, vagy munkaszerződési törvény alapján a bármilyen címen elbocsátott személyek élveztek.

18. Szakasz. A 16. szakasz a), b) és c) szakaszaiban foglalt rendelkezések alkalmazását az érdekeltektől közintézmények a saját érdekeiknek megfelelő módon bonyolítják le.

19. Szakasz. Azok az érdekeltek, amelyeknek zsidójellegűsége tekintetében kétség merülhet fel, a jelen törvényrendelet alapján vagy arra nézve, hogy melyik csoportba tartoznak, döntés céljából a területileg illetékes közigazgatási táblához fordulhatnak 3 hónapon belül, a jelen törvényerővel bíró rendelet kihirdetése után számított. A bírósági feltételeket és a felelősségi módot a közigazgatási táblák szervezéséről szóló törvény előírja. E táblák döntése ellen felelősségi és felfolyamodás kérelmezhető azokhoz az érdekeltek testületekhez és vádhatáskörrel megbízott tanácsosokhoz, akiket az 1940. évi július 31-iki 2573. számú rendelet törvény 4. szakaszának 12. és 13. pontja előír. A bizottság, amelyet közvetlen döntésre kértek fel, nem akadályozhatja meg a vállalatok, vagy bármilyen természetű intézmények vezetőit abban, hogy a jelen törvényerővel bíró rendelet 14. szakaszában előírt rendelkezéseket alkalmazzassák.

20. Szakasz. Akiket a jelen törvényrendelet alkalmazási intézkedései a közhatalóságok ténykedései, vagy személyes jogi álláspontjuk nem hagy jogaikba, azoknak nyílt utjuk van arra, hogy a közigazgatási bírósági hatóságoknál megfelelő felelősségi ügyüket a különleges törvényeknek megfelelően, vagy a különleges igazságszolgáltatással eljáró hatóságok előtt.

21. Szakasz. Elzárás büntetéssel büntetjük — 1—6 hónapig — azokat:

a) akik eredetük eltilkolásával különböző intézetek szolgálatába szegődnek;

b) 6 hónaptól 1 évig terjedő elzárással és 15 ezer leig terjedhető büntetéssel büntetjük, akik nem tartják be a 18. szakasz előírásait;

c) 6 hónaptól 2 évig terjedő büntetéssel büntetjük azokat, akik nem tartják tiszteletben a 1. szakasz a) b) c) d) e) f) g) h) i) j) betűs rendelkezéseit és a 16. szakasz b) és c, illetve a 16. szakasz rendelkezéseit;

c) 6 hónaptól 2 évig terjedő büntetéssel büntetjük azokat, akik a jogos és törvényes hatáskörrel rendelkezőket megakadályozzák abban, hogy a jelen törvényerővel bíró rendelet végrehajtásra kerüljön, vagy akik tudatosan elmulasztják megtenni a megfelelő intézkedéseket. Hat hónaptól két évig terjedő elzárással büntetjük azokat, akik nem vallják be valódi nevüket abból a célból, hogy a törvényrendelet végrehajtását megakadályozzák és hasonló büntetés jár mindazoknak, akik bármilyen

Eladók:

Olcó házak, házhelyek és szőlők, minden eladó ingatlan nyilvántartok s így minden igényt kielégíthetnek.

Kérem, hogy eladó ingatlanát velem közölni sziveskedjék.

Gyorsan bonyolítok, mert már mindenki tudja:

hogyan ingatlant megvenni
s „Horváth”-hoz nem menni,
a biztos csalódás,
örökös megbánás

„Horváth” ingatlaniroda
„BAFISO” cserépkályhakereskedés, Oradea-Nagyvárad, Regele Carol 3 szám.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, IL. KAROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELOFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 le.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Gézipratokat nem órzunk meg s nem adunk vissza

Aldja, áldja

**Az Anyámat az Isten áldja:
 A béke legyen az útja
 és teljesüljön minden álma.**

**Ha távolból fiát kutatja:
 csókolja ki szeméből a könnyet
 a megnyugvás drága malasztja.**

**Ha reszketeg két áldó kezét
 valahonnan felém nyújtja:
 higgye ujjongva, hogy elért.**

**Ha szíve-lángja kicsap értem:
 érezze boldog áhítatban,
 hogy minden sóhaját megértem.**

**Ha egyre több az őz hajszála:
 a fiának bocsásson meg
 s az Isten egyre többször áldja.**

**Es ha néha nagyon megroppan,
 álmódjon rólam nagyon-szépét
 s higgye: mindig a legjobb voltam.**

**Az Anyámat az Isten áldja:
 a béke legyen az útja
 és teljesüljön minden álma.**

DEMKÓ LÁSZLÓ

PÁPAI KAMARÁSI KINEVEZÉS. Temesvár. Saját tud. A Szentatya *Pacla* Agoston dr. megyéspüspök előterjesztésére *Plesz József* kanonok Temesvár-belvárosi plébánost pápai kamarássá nevezte ki. Az erről szóló okirat a nunciatura útján most érkezett meg a püspöki hivatalba.

ENGEDÉLYEZTEK A HATÓSÁGOK A MÁRIARADNAI BUCSUT. Máriaradna. Saját tud. A Ferences zárdafőnökség közlése szerint a hatóságok engedélyezték a kegytemplomban a **bucsut** megtartását. A legközelebbi nagybucsut augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján tartják meg.

MEGBESZÉLES A BANSÁGI MAGYARSÁG ÖGYEIBEN. Temesvár. Saját tud. *Kakuk János* dr., a Magyar Népközösség bansági tagozatának elnöke megjelent a temesi királyi helytartóságon, ahol felkereste *Ciube Gheorghe* dr. helytartósági vezértitkár, akivel különböző, a temesvári és bansági magyarság érdekeit érintő, ügyben folytatott megbeszélést. Szóvá tette a magyarság több kívánságát, többek között a vasutasok áhélvezésének ügyét is. A vezértitkár kijelentette, hogy ebben a kérdésben nem járhat el, mert nem tartozik a helytartóság hatáskörébe. Az egyéb előadott panaszok ügyében ígéretet tett, hogy azokat megvizsgálja. *Kakuk János* dr. elnök *Asztalos Sándor* dr. főtitkár kíséretében járt el a királyi helytartóságon.

Letartóztatják és kényszerlakhelyre küldik a riasztó hírek terjesztőit. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium a következőket közli: Az állambiztonsági hivatal vezérigazgatóságának sikerült nagyszámú hamis és riasztó hírt terjesztő egyén nyomára jönni, akiket a belső rend védelmére hozott törvény és minisztertanács napló rendelkezéseinek alkalmazásával letartóztatották és internáló táborba szállították. Az idevonatkozó törvény 39. cikkelye értelmében kényszerintézkedési helyet jelöltek ki a számukra. Azok a személyek, akik ebben a csoportban vannak, a következők: *Stefanovici Aurel*, *Chivaran Vasile*, *Botez Vasile*, *Socor Ioan*, *Bencez Béla* (Biro), *Hift Carol*, *Grünberg Adolf*, *Grimdua Ionescu Traian*, *Rosenblum Izrael*, *Friedmann Avram*, *Adámia Alfonz*, *Galert Leon*, *Rugina Emil*, *Wilt Wari Paul*, *Crestin Avram*, *Abramovici Matei*, *Poluptia Nicolae*, *Sergiu Zisu*, *Hartmann Herman*, *Cociu L.*, *Antochi D.*, *Tarcia Horia* (Kisslinger). Ezek a személyek valamennyien Bucurestiben maradtak. A belügyminisztérium a 323. cikkelyben és a büntető törvénykönyvben foglalt rendelkezések legszigorúbb alkalmazását határozta el, ugyancsak a belső rend védelmére hozott törvény hasonló alkalmazását is, úgy a már eddig leleplezett személyekkel, mint a jövőben leleplezésre kerülő személyekkel szemben, akiknek a törvény rendelkezései értelmében kényszerlakhelyet jelölnek ki.

Plébános urak figyelmébe. Keresem a következő anyakönyvi kivonatokat: *Klepa-Klaper Antal* keresztlevélét az 1825—1840 évből; ugyanennek halotti levelét az 1859—1869. évből; ugyanennek és *Kovács-Kovács Mariának* házassági levelét az 1854—1859. évből. Plébániahivatal, Dorobanti, jud. Arad, p. u. Curtici.

Gyógyszerek a személládában. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi hatóságok erőteljes hadjáratot indítottak azok ellen az illatszerkeskedők ellen, akik titokban gyógyszerárussal is foglalkoznak. Bucurestiben már eddig is számos leleplezés történt. A Pandúr-utca 22. szám alatt levő *Markots-féle* illatszeráruban a személládában elrejtve találták meg a gyógyszereket.

Dávid Mihály, az ODAMP elbocsátott igazgatója dr. Farkas Mózes től követel kártérítést. Kolozsvár. Saját tud. A közelmúltban részletesen beszámoltunk arról a nagyszámú kártérítési perről, amely *Dávid Mihály* elbocsátása körül van kialakulóban. *Dávid Mihály*, az ODAMP nyersbörközpont megszervezője és igazgatója, jogtanácsosa dr. *Dunca Eugen* képviselő útján a kolozsvári munkabirodalmi bíróság előtt 3,200.000 leles keresetet indított a *Dermata* bőrgyógyászatra. Ez a 3,200.000 leles per teljesen független attól a követeléستől, amellyel *Dávid Mihály* az ODAMP kötelékéből való elbocsátása miatt lép fel. Ezen a címen *Dávid Mihály* 20 millió leit meghaladó igényt támaszt. Érdekes vonatkozása ennek az ügynek, hogy az ODAMP-pal szembeni igényét nem magával a nyersbörközponttal szemben akarja érvényesíteni, hanem közvetlenül dr. *Farkas Mózes* től követel kártérítést. *Dávid Mihály* annak idején az ODAMP igazgató székéből dr. *Farkas Mózes* távollottára el. *Dávid Mihály* arra hivatkozik, hogy mivel őt az ODAMP közgyűlése alkalmazta, kizárólag csak ennek a közgyűlésnek lett volna jogában elbocsátani.

A kolozsvári iparkamara hivatalból törli azokat a cégeket, amelyek nem teljesítik a cég-hivattal szembeni kötelezettségeiket. Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara cégjegyzői hivatala megkezdte a kolozsvári cégeknek azt a felülvizsgálását, amelyet a kamara egyéb területén már végrehajtott. Mindazokat a cégeket, amelyek ténylegesen nem működnek, anélkül, hogy töröltették volna őket, vagy mely cégek tulajdonosai az állampolgársági felülvizsgálással kapcsolatos törvényes kötelezettségeiknek augusztus végéig nem tesznek eleget, hivatalból törölni fogják a cégjegyzékből. A kamara területén ez az intézkedés közel ezer céget érinteni.

Műtét a lángtengerben. Athénből jelentik: A lapok egy görög orvos rendkívüli cselekedetéről számolnak be. *Demetrios Evangelos* ismert athéni orvos, miközben egy vakbél-operációhoz készült, rendkívül kényelmetlen helyzet került. A páciens már elaltatta, amikor a klinikán váratlanul tűz keletkezett. Az épülethől nyomban valamennyi beteget eltávolították és a görög főváros valamennyi tűzvédelmi és a helyszínre sietett, hogy az egyre jobban elhatárolódó lángokat elfojtsa. A veszedelem azonban egyre jobban terjedt és a klinika már egyetlen lángtenger volt. — *Evangelos* dr. azonban nem vesztette el önuralmát és a halasztást nem tűrő műtétet nyugodtan elvégezte. Már a szomszédos helyiség is égett, a kivételes nyugalommal megállott orvos azonban semmivel sem törődött és néhány percen belül az operációt sikeresen be is fejezte. Ezután felemelte a beteget és az egyik még épségben maradt melléklépcsőn át kivitte az égő épülethől. Röviddel ezután a műtőre is átesaptak a lángok és az épület romhalmazzá változott. A görög főváros legünnepeltebb embere ma ez a kötelességteljesítő, derék orvos.

Vasvillával leszurta az apását. Csikszereda. Saját tudósítónktól. A madfalvi csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy *Szentes Adam* gazdálkodó veszekedés közben vasvillával halálszurta apását *Lőrincz Lajos* gazdálkodót. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A gyilkos vót átadták az ügyészségnek.

Feleannyi búzát arattak Szatmár megyében, mint a tavaly. Szatmárról jelentik: Szatmár megye várható terméséről a következő helyzetet kaptuk: A buza cséplése még tart. Ezeket csak 3—4 magot hozott a termés. A magok sikértartalma gyenge. Szatmár megyében ez idén félannyi búzát arattak, mint tavaly. A rozs aránylag kielégítő. Átlag 5—6 métermáza termelt holdanként. A zabtermés közepes, holdanként 7—8 métermáza. A kukorica sok helyen még nem kezdte meg a csövezést. A hűvös éjszakák hátráltatták a fejlődést. A jó termés hosszú időt kíván. Takarmány kevés lesz. Az első kaszálás megázott. Eppen ezért a szójában termésnek nem használt a sok eső és a hideg időjárás. Napraforgómagban attól függ a termés eredménye, hogy milyen lesz az ősz. A hűvös éjszakák miatt a napraforgótányvörök még alig indultak fejlődésnek. Repce nem lesz. A vetés még a tél folyamán kifagyott. A burgonyatermés jónak ígérkezik.

A fakitermelésnek már gyermekáldozata is van Csikban. Csikszereda. Saját tud. *Dóni József* csiktusnádi cigány a község közelében lévő erdőben fenyőt döntött. A munkálatok hosszabb ideig tartottak és *Dóni* családjával kiköltözött az erdőre. Vele volt két éves *József* nevű kisfia is. Az egyik ledöntött fenyő agyonütötte a fa közelében játszó gyereket. Vizsgálat indult a felelősség megállapítására.

KIUTASÍTÁSOK SVÁJCBÓL KOMMUNISTA HIRVERÉS MIATT. Gentből jelentik: A svájci szövetségi tanács több külföldi állampolgárt államellenes és kommunista hirtetés miatt kiutasított az országból. Sok szövetségi állampolgárt ugyanilyen esekelményért letartóztatottak.

Ismeretlen női holttest a vasuti síneken. Csikszereda. Saját tud. Gyergyóditró közleg vasutállomása közelében, a 159-es kilométerkőnél, a pályafelügyelő személyzet ellenőrzési körútján, ismeretlen női holttestre bukkant. Jelentette az esetet a csendőrségnek, mely a helyszínén megállapította, hogy egy 30—35 éves nőt gázolt el a vonat. A holttesten lévő ruhában semmiféle igazolót nem találtak és így személyazonosságát megállapítani eddig nem lehetett.

SPORT

Az Országór parancsnokság rendelete a zsidó sportegyesületek működésének megszüntetéséről

Bucurestiből jelentik: Az Országór parancsnoka, mint a romániai sport legfőbb irányítója, a következő rendeletet adta ki:

1. Mindazok a sportegyesületek, amelyek tagjai többségükben nem keresztény román állampolgárok, a mai naptól megszüntnek tekintendők és vagyonuk a fészövetség birtokába megy át.
2. Mától kezdve csak olyan sportegyesületek működhetnek, melynek tagjai összességükben keresztények és románok.
3. Minden nemzeti bajnokság, kupaküzdelem, stb. felfüggesztetik. A sportküzdelmek új megszervezését az állam új nemzeti rendje alapján később fogják megállapítani.
4. A testnevelés igazgatósága és a Sportszövetségek Uniójának vezetősége megbízást kap a rendelet végrehajtására.

LABDARUGÁS

Vasárnap: Törekvés-Kolping a Rhédey-kerti pályán

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután fel 6 órai kezdettel a Törekvés játsszik edzőmérkőzést a Kolping labdarugócsapatával a Rhédey-kerti pályán. Ezen a mérkőzésen mutatkozik be a Törekvés játékosgárdája, akik erős ellenfelet kapnak a Katolikus Legényegylet jóképességű csapatában. Most mutatkoznak be a nagyközönség előtt a Kolping fiatal erői is. Tekintettel arra, hogy a mérkőzést a nagyvárad labdarugósport föllendítése érdekében rendezik: lelépődij nincs. A Törekvés—Kolping mérkőzés előtt a Krumpliföld és Szőlős csapatai játszanak.

Repülőgépen utazott Szófiába a moszkvai Spartak csapata. A szovjet csapat vasárnap játszik a bulgár fővárosban. A Spartak a szovjet bajnokság harmadik helyezettje.

Belgrád—Budapest süketnéma válogatott mérkőzés lesz *Szent István* napján Budapesten.

TENISZ

Augusztus 17 és 18-án rendezik meg a Dreher Haggenmacher Kupa versenyeit

Nagyvárad. Saját tud. Az NSE tenisz-szakosztályának vezetősége szombaton délelőtt közölte velünk, hogy az évenként szokásos Dreher-Haggenmacher Kupa versenyeit ebben az évben is megrendezik. Ismeretes, hogy a verseny megszervezését különböző körülmények akadályozták, most azonban a katonai hatóságok megadták a szükséges engedélyt. A versenyt, amelyen Erdély legjobb teniszesei vesznek részt, augusztus 17-én és 18-án rendezik meg az NSE-CFR pályán.

Folynak a nagyvárad kerületi teniszversenyek. Saját tud. A Rhédey-kerti tenispályákon megkezdődtek a kerületi teniszbajnokságok. Az első napon a második- és harmadosztályú előmérkőzéseket bonyolították le. A középdöntő és a döntő küzdelmek igen nagy érdeklődésre tartozhatnak számot, mert a kerületi versenyen nemcsak Nagyvárad, hanem ezáltal Szatmár, Nagykaroly, Szilágysomlyó és Szalonta több kitűnő és tehetséges játékosa is résztvesz.

RÁDIÓ

A LIPCEI MINTAVASÁRRÓL szóló bucuresti rádióelőadás-sorozat második előadása szombaton, augusztus 10-én este 20 órakor lesz és nem 21.30 perckor.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 11.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 9.30 Istenisztelet a patriarcháról. 11.30 A hadsereg órája. 13 Időjelzés, kulturális híradás a Duna és a Sulina csatorna vizállása. Étrend, egészségügyi tanácsok, kulturális és művészeti hírek, közlemények, sporthírek. 13.15 Szórakoztató hanglemelműsor. 14 Hírek. 14.30 Román népi zene hanglemelműsor. 20.15 Leria Niky-Cucu énekhangversenye. 20.40 Hírek. 21 Operettrészletek hanglemelműsor. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Szórakoztató hanglemelműsor.

Budapest I. 9.45 Hírek. 11 Református istentisztelet. Prédikál Ravasz László dr. püspök. 12.13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan mondja. 12.10 Időjelzés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 14 Közvetítés a sárréti Csór községből. 14.45 Hírek. 15 Hanglemelműsor. 16 Gazdáknak. 16.45 Jazz. 17.30 Az ország szíve. Előadás. 18 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Dani bá. 18.30 Zongoraszmok. 18.55 A Duna magyar szemmel. Felolvasás. 19.30 Magyar nóták. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.25 Tánclemezek. 20.45 Sporteredmények. 21 Rác Elek cimbalmozik. 21.15 Vihorka legendája. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Hanglemelműsor.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 12.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek, közlemények. 13.15 Maria Lataretu énekel. 13.40 Vania Levenco (harmonika), Apostol (zongora), Dumitrescu-Totocea cimbalom hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Operakörök hanglemelműsor. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 Nicolae Secareanu kevésbé ismert operák áriáit énekl. 20.40 Hírek. 21 Zeneszerzők arcképei. Hanglemelműsor. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Alexandru Teodorescu hegedűhangversenye. 23.10 Keringő parafrazisok hanglemelműsor. 23.20 Hanglemelműsor. A berlini filharmonikusok kamarazenekara.

Budapest I. 6.40 Ébresztő. Torna. 8 Hírek. Étrend. Hanglemelműsor. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó és időjárásjelentés. 13.10 Kóry Erzsébet hegedül. 13.40 Hírek. 13.55 Ének-szmok. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 A 15 honvédegyezred zenekara. 18.40 Légítámadás és légvédelem a nyugati háboruban. Előadás. 19.20 A házsongárdi temető magyar halottai. 19.50 Énekegyüttes. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.25 Vásárhelyi

„Üzemanyag és kémia” címen érdekes kiállítást rendeztek Berlinben. Ez a kép is ezan a kiállításon készült s a legújabban előállított mesterséges anyagot: a kvarcból készült, üveg-szerűn átlátszó szövetet mutatják be.

sétatérén. Előadás cigányzenével. 21.10 Az Operaház zenekara. 22.40 Hírek. 23.10 Jazz. 24 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 24.25 Cigányzene. 1.05 Hírek.

KEDD, AUGUSZTUS 13.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15 Gică Ionescu-Găină zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Szórakoztató hanglemelműsor. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 Zina Skvescu énekhangversenye. 20.40 Hírek. 21 Madeleine Cocorescu zongorázik. 21.30 George Jarsevici csellózik. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Ion Jelescu (hegedű) és Paul Jelescu (zongora) hangversenye. 23 Rapszódiai hanglemelműsor.

Budapest I. 6.40 Ébresztő. Torna. 8 Hírek. Étrend. Hanglemelműsor. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó és időjárásjelentés. 13.10 Balalajkenekar. 13.40 Hírek. 14 A rádió szalonzenekara. 14.20 Időjelzés. 15.30 Hírek. 17.15 Csecsemőhalál és kánikula. Előadás. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Cigányzene. 19 A természetkétesítés új rendszerre. 19.20 Newyorki filharmonikusok. Hanglemelműsor. 19.45 Görgey Artur. Előadás. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.25 Farkas Ödön dala. 21.05 Hegedűszámok. 21.30 A pesti ember meg a víz. 22.20 Tangóharmonikahármas. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Tánclemezek.

SZERDA, AUGUSZTUS 14.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15 Ionel Giurgea zenekarának népi hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Keleti zene hanglemelműsor. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 George Stefanovici moldovai népdalokat énekel. 20.40 Hírek. 21 Amerikai hangversenye hanglemelműsor. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Lenita Popovici —Boldur románokat énekel. 23 Beethoven quartett. (Hanglemelműsor.)

Budapest I. 6.40 Ébresztő. Torna. 8 Hírek. Étrend. Hanglemelműsor. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó és időjárásjelentés. 13.10 Hanglemelműsor. 13.40 Hírek. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 17.15 Népelemezési Bizottság előadása. 17.45 Hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Gordonkaszmok. 18.40 Helyszíni riport a nyugati hadszínterről. Hangfelvétel. 18.55 Hanglemelműsor. 19.15 Kellemetlenül zord nyár. Előadás. 19.50 Az európai rádiók a háboruban. Előadás. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21.15 Politikuss asszonyok. Előadást. 21.45 Balaton: képslap. 22.40 Hírek. 23.10 Éneklő Balaton. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 15.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15 Vasile Julea zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Rodica Bujor énekhangversenye, Vasile Julea zenekarának kíséretével. 15 Hírek, közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 Stefani Starri és Emil Filip hangversenye. 20.40 Hírek. 21 Szimfonikus hangverseny hanglemelműsor. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Liviu Teodor Teclu zongorázik. 23.05 Balettzene hanglemelműsor.

Budapest I. 9.45 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd az esztergomi Bazilikából. A szentbeszédet Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mondja. 12.15 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Antalóczy Kornél mondja. 13.20 Időjelzés. 13.30 Az Operaház zenekara. 14.45 Hírek. 15 Cigányzene. 16 Közvetítés a Székesfővárosi Katolikus Egyházközségek Gyermekdülő-telepéről. 16.45 Szalonzene. 17.30 Előadás. 18 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Hanglemelműsor. 19.10 Zilahy Lajos előadása. 19.40 A rádió szalonzenekara. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.45 Sporteredmények. 21 Nyár a Balatonon. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25 Tánclemezek. 1.05 Hírek.

* A szív és a véredényrendszer megbetegedéseinek kezelésénél, különösen előrehaladott korban lévő egyéneknél, a természetes „Perene József” keserűvíz, reggel éhgyomorral felpohárral bevéve, csaknem nélkülözhetetlen házi szer mert erőlködés nélküli, könnyű, lágy székletet biztosít. Kérdezze meg orvosát!

PÉNTEK, AUGUSZTUS 16.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15 Victor Predescu zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Victor Predescu zenekarának hangversenye. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. 20.15 Gyermekkörök hanglemelműsor. 20.40 Hírek. 21 Tosca: Puccini dalműve hanglemelműsor. 21.45 Hírek, sporthírek. Második szünetben hírek német, olasz, francia és angol nyelven.

Budapest I. 6.40 Ébresztő. Torna. 8 Hírek. Étrend. Hanglemelműsor. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó és időjárásjelentés. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyezred zenekara. 15.30 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Szájharmonika. 18.30 A mai Párizs. Helyszíni riport. 18.45 A rádió szalonzenekara. 19.10 Sportközlemények. 19.40 Előadás. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.45 Csevegés. 21 Két kamaraopera. 22.40 Hírek. 23.10 Jazz. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 17.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, a Duna és a Sulina-csatorna vizállás jelentése, étrend, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15 Petrică Mosoiu zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Alexandru Grozutá hangversenye. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés, a rádió postája. 20.15 Egyházzenei hangverseny. 20.40 Hírek. 21 Táncezen. Hanglemelműsor. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Eraclie Politis énekhangversenye. 23 Tánclemezek.

Budapest I. 6.40 Ébresztő. Torna. 8 Hírek. Étrend. Hanglemelműsor. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó és időjárásjelentés. 13.10 Postászenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Hanglemelműsor. 15.30 Hírek. 17.15 Ifjúsági rádió. 17.45 Hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Magyar nóták. 19 Műszaki előadás. 19.30 Táncműsika a XVII. században. 20.15 Hírek magyar és román nyelven. 20.25 Külvilági negyedóra. 20.40 Közvetítés Esztergomból. 21.05 Közvetítés az Erzsébetvárosi Színházról: Sárgarigófészek. Operett. 22.15 Hírek. 23.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30 Cigányzene.

Arcáhidetések

Lakás

Egyszobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. -- Nagyvárad, Nicolae Zsiga-utca 50. szám.

Butorozott szoba

magános férfinak aug. 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Pasteur 23., felső csengő.

Jókarban

levő modern gyermek-kocsi eladó. Hatvany, Nagyvárad, Calea Ruinelor 12. szám.

Modern

2 szobás konyhás lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Miorita 7. szám.

3 szobás

parkettes lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Nagyvárad, I. G. Duca 6. szám alatt.

Két- és háromszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Strada Vlahuta 44. szám.

Különféle

Keresek

megvételre Nagyváradon kis családi házat cca 200.000 lei értékben. Hosszu lejaratu kölcsönnel terhelt ház 250.000 lei értékű is lehet. Cimeket a kiadóba kérek.

Házmasterséget

vállal fiatal házaspár. Cim: Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucurestilor 7

Házvezetőőnek

menne fiatal uriaszszony. -- Nyéky F., Brad, Jud Hunedoara

Sport gyermekkocsi jókarban levő eladó. Nagyvárad, Wilson-u. 19-b.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad II. Károly király-út 5. szám.

CENZURAT